

ПРОГРАМ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА МЛАДИХ ГРАДА ЛЕСКОВЦА ЗА ПЕРИОД 2026 - 2028

Садржај:

3	I УВОДНА РЕЧ ГРАДОНАЧЕЛНИКА ЛЕСКОВЦА
	II УВОД 4
	1. ПРОЦЕС ИЗРАДЕ ПРОГРАМА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА МЛАДИХ ГРАДА ЛЕСКОВЦА ЗА ПЕРИОД 2026–2028. 5
	III ПРАВНИ ОСНОВ И ПЛАНСКИ ОКВИР 10
	1. ПРАВНИ ОСНОВ 10
	2. ПЛАНСКИ ОКВИР 11
	IV ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА 14
	1. ПОДАЦИ О СТАНОВНИШТВУ 14
	2. КЉУЧНИ ПАРТНЕРИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ 18
33	3. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋИХ УСЛУГА ЗА МЛАДЕ
	4. АНАЛИЗА ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА СПРОВОЂЕЊА ПРЕТХОДНОГ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА 41
	5. SWOT АНАЛИЗА 45
	6. АНАЛИЗА ПОТРЕБА МЛАДИХ И ДЕФИНИСАЊЕ ПРОБЛЕМА 47
	V ВИЗИЈА 52
	VI ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА 53
	1. МЕРЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРИОРИТЕТНОГ

ЦИЉА 54

2. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ОПЦИЈА ЗА ПОСТИЗАЊЕ ПОСЕБНИХ ЦИЉЕВА 56

3. МЕРЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПОСЕБНИХ ЦИЉЕВА И АНАЛИЗА ЕФЕКТА МЕРА 58

VII МЕХАНИЗАМ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ МЕРА И НАЧИН ИЗВЕШТАВАЊА О РЕЗУЛТАТИМА СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА 63

VIII ИНФОРМАЦИЈЕ О РЕЗУЛТАТИМА КОНСУЛТАТИВНОГ ПРОЦЕСА 64

IX ОБЈАВЉИВАЊЕ 65

I УВОДНА РЕЧ ГРАДОНАЧЕЛНИКА ЛЕСКОВЦА

Млади представљају један од најважнијих потенцијала сваког друштва и кључни су носиоци његовог будућег развоја. Свесни изазова са којима се млади данас суочавају, Град Лесковац је опредељен да кроз системске и планске мере унапређује њихов положај и ствара услове у којима млади могу да напредују, развијају своје таленте и активно учествују у животу заједнице, што потврђује и оживљавање „Фонда за младе таленте“, кроз који се сваке године валоризују и награђују резултати младих и успешних Лесковчана.

Програм за унапређење положаја младих Града Лесковца за период 2026–2028. године представља стратешки оквир за спровођење омладинске политике на локалном нивоу. Овим документом дефинишу се приоритети и мере усмерене на образовање, запошљавање, активно учешће младих у доношењу одлука, развој предузетничких и иновативних потенцијала, као и унапређење квалитета живота младих.

Програм је настао као резултат дијалога и сарадње са младима, институцијама и партнерима, са јасним циљем да одговори на реалне потребе младих и подстакне њиховостанак, развој и стварање будућности у Лесковцу.

Уверен сам да ће реализација овог Програма допринети стварању подстицајног, безбедног и мотивишућег окружења у којем ће млади имати прилику да остваре своје потенцијале и активно учествују у развоју града.

С поштовањем,
др сци. мед. Горан Цветановић,
Градоначелник Лесковца

II УВОД

Унапређење положаја младих представља један од кључних предуслова за изградњу безбедног, здравог и перспективног друштва у граду Лесковцу. Млади, са својим идејама, визијама и стваралачком енергијом, чине значајан потенцијал и један су од главних покретача развоја локалне заједнице.

Спровођење овог програма допринеће остваривању стратешких циљева у области омладинске политике, са циљем да се младима који живе на територији града Лесковца обезбеде квалитетнији услови за образовање, запошљавање, активно учешће у друштвеном животу, као и подстицајно окружење за развој њихових талената, иновативних идеја и предузетничког духа.

Унапређење положаја младих имаће вишеструке позитивне ефекте на целокупну заједницу, доприносећи њеном развоју кроз нове иницијативе, иновације и енергију коју млади доносе, чиме се јача социјална кохезија и дугорочна одрживост града Лесковца.

У циљу даљег унапређења положаја младих и обезбеђивања континуитета у спровођењу локалне омладинске политике, приступило се изради документа јавне политике у виду Програма за унапређење положаја младих Града Лесковца за период 2026–2028. године (у даљем тексту: Програм), који представља системски и координисани одговор на изазове са којима се млади у локалној заједници сусрећу. Потреба за израдом новог Програма заснована је на резултатима анализа спровођења Стратегије унапређења положаја младих Града Лесковца за период 2021–2025. године, које су показале да је значајан део планираних мера успешно реализован и да су остварени видљиви помаци у појединим областима, али и да су у међувремену идентификовани нови социјални, економски и друштвени изазови који захтевају додатне, циљане и адекватне мере јавне интервенције. Израда Програма представља одговор локалне самоуправе на уочене потребе младих и израз опредељења за даљи развој свеобухватне, инклузивне и одрживе омладинске политике. Сви појмови употребљени у мушком роду у овом документу односе се подједнако на лица мушког и женског пола.

Полазећи од резултата свеобухватних истраживања и спроведених консултативних процеса са младима и кључним локалним актерима, утврђено је да постоји изражена потреба за новим стратешким оквиром који ће омогућити усмеравање јавних политика ка стварању стабилног, подстицајног

и одрживог окружења за младе у Граду Лесковцу. Имајући у виду наведене потребе и изазове, изради Програма приступило се на иницијативу Савета за младе Града Лесковца на 7. седници, 11. јул 2025., у складу са његовом улогом у унапређењу и спровођењу локалне омладинске политике. Програм унапређења положаја младих заснива се на интегрисаном приступу који повезује деловање јавних институција, организација цивилног друштва и самих младих, са циљем унапређења квалитета живота младих, оснаживања њихове активне партиципације у доношењу одлука и развоја локалних механизма подршке који доприносе дугорочном развоју и социјалној кохезији локалне заједнице.

Израда документа јавне политике који се фокусира на младе представља наставак вишегодишње праксе стратешког планирања у области омладинске политике на територији Града Лесковца. Његова израда покренута је услед истека важења постојеће Стратегије унапређења положаја младих за период 2021–2025. године и пратећег Акционог плана. Нови Програм представља логичан наставак системског приступа омладинској политици и потребу да се, на основу постигнутих резултата и новоидентификованих изазова, дефинишу приоритети унапређења положаја младих за период 2026–2028. године.

1. ПРОЦЕС ИЗРАДЕ ПРОГРАМА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА МЛАДИХ ГРАДА ЛЕСКОВЦА ЗА ПЕРИОД 2026–2028.

Скупштина града Лесковца је на 12. седници, одржаној 24. септембра 2025. године, донела Одлуку о приступању изради Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. године. Чланом 2. наведене одлуке образована је Радна група за израду Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. године у следећем саставу:

1. Аца Цветковић, члан Градског већа,
2. Јелена Миљковић, члан Градског већа,
3. Јелена Стаменковић, помоћник градоначелника,
4. Драгољуб Ђорђевић, председник Савета за младе,
5. Александар Стојановић, координатор Канцеларије за младе,
6. Јелена Станковић, члан Савета за младе.

Радна група за израду Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. године упутила је Јавни позив за подношење пријава за учешће представника удружења младих,

удружења за младе, ученичких и студентских парламената, неформалних група младих, као и установа са територије Града Лесковца у изради Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. године. Јавни позив је трајао од 26. новембра до 2. децембра 2025. године.

7. На изради Програма за унапређење положаја младих Града Лесковца за период 2026–2028. године учествовало је укупно 69 (шездесет и девет) лице, од којих је 47,83% женског пола. Процес израде Програма координисала је Радна група формирана за овај циљ. Учесници у процесу израде Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. године били су:

1. Аца Цветковић – члан Градског већа, Град Лесковац
2. Јелена Миљковић – члан Градског већа, Град Лесковац
3. Јелена Стаменковић – помоћник градоначелника
4. Драгољуб Ђорђевић – председник Савета за младе
5. Александар Стојановић – Градска управа, Одељење за друштвене делатности и локални развој – координатор Канцеларије за младе
6. Јелена Станковић – члан Савета за младе
7. Андријана Васић – члан Савета за младе
8. Милан Михајловић – члан Савета за младе
9. Алекса Божић – члан Савета за младе
10. Тијана Стојановић – члан Савета за младе
11. Марија Дунчић – члан Савета за младе
12. Бојана Даниловић – ЕУ Зона
13. Милан Цекић – Удружење „Село Живково“
14. Саша Ристић – Удружење „Музичка комуникација“
15. Драган Тасић – Црвени крст Лесковац
16. Владица Ранђеловић – Удружење „Ундер“
17. Тихомир Митић – Удружење „Омладински институт за здравље и развој ЗДРАВ“
18. Предраг Чворовић – Удружење предузетника Лесковац
19. Анђела Јанковић – Удружење „коЛаб“
20. Павле Митровић – Удружење „Логос“
21. Душан Марек – Удружење „Хисарски шампиони“
22. Милан Живковић – Удружење „Звонце“
23. Марко Петковић – Удружење „TomorrowLe“
24. Милан Димитријевић – Удружење „Омладински покрет за просперитет села Фамилија” Злоћудово“
25. Виолета Алексић – Удружење „ЈУТ инфо центар“
26. Милан Стаменковић – Удружење „Креативни центар“
27. Стефан Спасић – Удружење „Скобаљић“
28. Павле Костић – Локални омладински парламент Лесковац
29. Милица Костић – Локални омладински парламент Лесковац
30. Андрија Ђорђевић – Локални омладински парламент Лесковац
31. Вук Цонић – Удружење „Лесковачке приче“
32. Стефан Стевановић – Удружење „Лесковачке приче“
33. Ивана Цветковић – Градска управа, Одељење за друштвене делатности и локални развој – Канцеларија за младе
34. Томица Крстић – Градска управа, Одељење за друштвене делатности и локални развој – Одсек за ЛЕР
35. Саша Минић – Градска управа, Одељење за друштвене делатности и локални развој – Одсек за образовање
36. Милош Стевановић – Градска управа, Одељење за друштвене делатности и локални развој – Одсек за спорт
37. Кристијан Илић – Градска управа, Одељење за друштвене делатности и локални развој – Одсек за спорт
38. Биљана Маринковић – Градска управа, Одељење за друштвене делатности и локални развој
39. Драгана Милић Јовановић – Градска управа, Одељење за заштиту животне средине
40. Катарина Ђокић – Центар за социјални рад Лесковац,
41. Милан Љубеновић – ПУ Лесковац
42. Предраг Момчиловић – Локални координациони тим за борбу против трговине људима града Лесковца
43. Драгана Николић – Лесковачки културни центар
44. Ивана Станковић – Дом здравља – Саветовалиште за младе
45. Владимир Амзић – Дом културе Рома
46. Тамара Вељковић – Национална служба за запо-

шљавање

47. Анка Ивановић Цонић – Центар за стручно усавршавање у образовању
48. Оливера Ивановић – Центар за стручно усавршавање у образовању – Научни клуб
49. Александар Јањић – Народна библиотека „Радоје Домановић“ Лесковац
50. Жаклина Исламовић – Народни музеј Лесковац
51. Владица Ђокић – Туристичка организација Лесковац
52. др Иван Савић – Технолошки факултет Лесковац
53. Јасмина Јовић – Академија струковних студија Јужна Србија, Одсек за пословне студије
54. Јелена Живковић – Медицинска школа Лесковац
55. Данијела Илић – Школа за текстил и дизајн Лесковац
56. Братислав Јовић – Техничка школа „Раде Металац“
57. Данијела Рајковић-Јовановић – Пољопривредна школа Лесковац
58. Ана Здравковић – Хемијско-технолошка школа „Божидар Ђорђевић Кукар“
59. Ана Петковић Гирић – Гимназија Лесковац
60. Емилија Митић – Економска школа „Ђука Динић“
61. Ана Стевановић – Музичка школа „Станислав Бинички“
62. Драгана Јанчић – Трговинско-угоститељска школа Лесковац
63. Зоран Стојиљковић – Центар за развој Јабланичког и Пчињског округа
64. Саша Ђорђевић – Фото клуб Лесковац
65. Тома Дашић – Регионални иновациони стартап центар Лесковац
66. Милена Коцић – Средња школа „Светозар Крстић Тоза“, Вучје
67. Марија Лазаревић – Удружење „Буди саосећајан“
68. Јана Крстић – председница Ученичког парламента, Хемијско-технолошка школа „Божидар Ђорђевић Кукар“
69. Марта Стојановић – представница Ученичког парламента, Техничка школа „Раде Металац“

Основу за израду Програма за унапређење положаја младих Града Лесковца за период 2026–2028. године чини Стратегија за младе Републике Србије

за период 2023–2030. године, уз пуну усаглашеност са њеним стратешким опредељењима.

Програм је креиран са циљем да омогући:

- Стратешко, дугорочно и планирано решавање проблема младих, кроз развој мера и услуга које одговарају стварним потребама младих у оквиру локалне заједнице;
- Ефикасније коришћење расположивих ресурса, укључујући техничке, материјалне, институционалне и људске, путем боље координације и умрежавања локалних институција, организација и удружења;
- Циљано и рационално трошење буџетских средстава града, уз усмеравање финансија на приоритетне активности које доприносе унапређењу положаја младих.
- Програм за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. године представља документ који:
- Дефинише приоритете и конкретне активности усмерене на побољшање тренутног стања, са циљем унапређења услова живота и свеукупног положаја младих у локалној заједници;
- Пружа систематску анализу потреба младих и преглед актуелног стања њиховог положаја;
- Формулише мере и препоруке које се базирају на утврђеним и истраженим потребама младих, како би се остварили конкретни резултати у локалном контексту.

Процес израде Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. реализовао се из следећих фаза:

- Почетак израде Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. састојао се из формирања Радне групе за израду Програма и дефинисања динамике будућих активности, тј. стварања предуслова за реализацију процеса израде Програма.
- Креирање плана и програма реализације активности на прикупљању података и аналитичка обрада података. Прикупљање релевантних података за израду Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. је један од кључних корака у процесу израде Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028.
- Спровођење истраживања потреба, интересовања и ставова младих и анализа резултата. Једна од полазних тачака израде Програма за унапре-

ђење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. је истраживање које је спровео УНИЦЕФ (Дечји фонд Уједињених нација), преко платформе „U-Report“ (www.serbia.ureport.in), а анкетирано је 1.236 младих из Лесковца старости од 15 до 30 година. Истраживање је спроведено октобра 2025. године. „U-Report“ је платформа која је омогућила младима из Лесковца да путем електронских порука одговоре на упитнике. Свим подацима управља УНИЦЕФ, учешће је било потпуно добровољно и анонимно, а резултати су објављени збирно на платформи. Анкета преко „U-Report“ је спроведена из следећих области: 1. Образовање и доступни програми, 2. Простори за младе, 3. Активизам и волонтеризам, 4. Запошљавање и мобилност младих, 5. Здравље и благостање.

- Циљ ових истраживања је добијање података који су уврштени у анализу Програма и добијање шире слике о проблемима које млади сматрају да су им приоритетни и какве ставове имају.
- Рад у радним тимовима - децембар 2025. године, на основу Одлуке о приступању изради Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. Чланом 2. наведене одлуке образована је Радна група за израду Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. године. Радна група организовала је рад у 5 радних тимова, а сваки тим имао је представнике релевантних институција и организација. Представници институција, удружења младих, удружења за младе, ученичких и студентских парламената, установа са територије Града Лесковца учествовали су у раду следећих радних тимова: Образовање и доступни програми; Простори за младе; Активизам и волонтеризам; Запошљавање и мобилност младих; Здравље и благостање. Чланови радних тимова активно су учествовали у раду, путем дискусије утврђивали су приоритетне проблеме, циљеве, конкретне мере и активности за сваку од области. Одржано је укупно 7 састанака радних тимова.
- Анализа добијених података и закључака са радних тимова – Радна група за израду Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. је на основу рада радних тимова комплетирала документ, направила нацрт Програма и Акционог плана за његово спровођење и заказао јавну расправу.
- Процес јавне расправе „Програма за унапређе-

ње положаја младих града Лесковца за период 2026–2028.“

- Усвајање Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. од стране Града Лесковца.

III ПРАВНИ ОСНОВ И ПЛАНСКИ ОКВИР

1. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Програма за унапређења положаја младих Града Лесковца 2026 - 2028. дефинисан је:

- ✓ члану 10. и 38. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18);
- ✓ члану 12. Закона о младима ("Сл. гласник Републике Србије" др. 50/2011 и 116/2022 – др.закон);
- ✓ Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, број 129/07, 83/14-др. закон, 101/16 - др. закон и 47/18 и 111/21-др. закон);
- ✓ Статут Града Лесковца („Службени гласник Града Лесковца“, број 28/18);
- ✓ Одлуке о приступању изради Програма за унапређења положаја младих Града Лесковца 2026 – 2028 („Службени гласник града Лесковца“, број 28/25).

Израдом Програма за унапређења положаја младих Града Лесковца 2026 - 2028., обезбеђује се стратешки градски документ који дефинише приоритетне области за младе и активности које одговарају на специфичне потребе младих.

Град Лесковац је у претходном периоду значајно унапредио квалитет живота младих спроводећи Стратегија унапређења положаја младих Града Лесковца за период 2021. - 2025.

Важећи прописи од значаја за регулисање области омладинске политике на свим нивоима власти (републички, покрајински, локални) у Републици Србији су:

- **Закон о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18)**

Овим законом се уређује плански систем Републике Србије - управљање системом јавних политика и средњорочно планирање, врсте и садржина планских докумената које у складу са својим надлежностима предлажу, усвајају и спроводе сви учесници у планском систему, међусобна усклађеност планских докумената, поступак утврђивања и спровођења јавних политика и обавеза извештава-

ња о спровођењу планских докумената, као и сходна примена обавезе спровођења анализе ефеката на прописе и на вредновање учинака тих прописа. Предметним законом је између осталог уређен појам, структура и садржина докумената јавних политика, без обзира на ниво власти на којем се доносе.

➤ **Закон о младима („Службени гласник РС”, бр. 50/11 и 116/22 – др. закон)**

Овим законом се дефинишу оквири и услови за подршку младима у организовању, друштвеном деловању, развоју и остваривању потенцијала на личну и друштвену добробит, структуре омладинског сектора, права, обавезе и одговорности у зависности од одговарајућег нивоа власти, афирмација аутономије омладинских удружења, удружења за младе, савеза и кровних савеза. Законом о младима је дефинисан јавни интерес у областима омладинског сектора на републичком, покрајинском и локалном нивоу. Када је у питању локални ниво, Закон о младима утврђује да се финансирање потреба и интереса младих у јединици локалне самоуправе врши у складу са интересима и потребама сваке ЈЛС посебно, као и њеним економским могућностима. Нарочито је исказана важност остваривања потреба и интереса младих у областима омладинског сектора када се ради о обезбеђивању услова за учешће младих у изради и спровођењу локалних планских докумената, подстицању младих да активно учествују у друштвеним токовима кроз афирмацију и подршку омладинским активностима, омладинском раду и неформалном образовању, оснивању и раду канцеларија за младе, клубова за младе, омладинских центара и др, подстицању младих да учествују у спровођењу омладинске политике, укључујући изградњу капацитета њихових удружења и савеза, као и стварање услова за активно и квалитетно спровођење слободног времена младих, бављење спортом, неговање здравих и безбедних стилова живота, спровођење волонтерских активности, организацију обука, семинара и манифестација од значаја за запошљавање и усавршавање младих, те и других видова организованог и смисленог учешћа младих у раду јавних институција (на пример школски и студентски парламенти). Јасно је утврђено и да се средства за остваривање наведених, као и других, потреба и интереса младих обезбеђују у буџету ЈЛС.

2. ПЛАНСКИ ОКВИР

➤ **Стратегија Европске уније за младе за период 2019 – 2027**

Савет Европске уније је усвојио Стратегију Европ-

ске уније за младе за период 2019 – 2027 (2018/С 456/01) којом се пружа оквир циљева, приоритета, кључних подручја и мера за сарадњу у оквиру политике за младе, који је намењен свим релевантним чиниоцима, уз дужно поштовање њихове надлежности и начела супсидијарности.

Реализацијом активности планираних овим документом, тежи се стварању услова који ће омогућити:

- пружање подршке младим људима да изграде сопствени живот, уз подстицање њиховог личног развоја и аутономије, повећање отпорности младих на изазове и пружање подршке у изградњи животних вештина како би функционисали у свету који се убрзано мења;
- подстицање младих да буду активни грађани и стварање услова који ће им то омогућити, грађана који су солидарни и носиоци позитивних промена;
- унапређења политика које имају утицај на младе у свим секторима, посебно у области запошљавања, образовања, здравља и социјалне инклузије;
- допринос у искорењивању сиромаштва младих и свих форми дискриминације, уз подстицање социјалне инклузије.

➤ **Стратегија развоја здравља младих у Републици Србији („Службени гласник РС”, број 104/06)** пажњу посвећује унапређењу здравља младих, оспособљавању младих за бригу о сопственом здрављу, промоцију здравља младих и примарну превенцију, као и развој партнерских односа и јачање законске регулативе. У овој стратегији, нарочито је истакнута потреба да се свим младим људима обезбеди сет здравствених услуга које су поверљиве и квалитетне, засноване на потребама младих, а које обављају мотивисани, пријатељски расположени и едуковани здравствени радници у безбедном окружењу за младе и у чијем планирању, спровођењу, праћењу и оцењивању млади имају кључну улогу.

➤ **Стратегија запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године („Службени гласник РС”, бр. 18/21 и 36/21 – исправка)** садржи општи циљ под називом: Успостављен стабилан и одрживи раст запослености заснован на знању и достојанственом раду, чији ће се степен достизања између осталог мерити и повећањем стопе запослености и стопе активности младих жена и мушкараца, као и смањењем стопе незапослености младих жена и мушкараца. Поред тога, посебан циљ - Унапре-

ђен положај незапослених лица на тржишту рада, предвиђа умањење стопа NEET за младе (Not in employment, education or training – Нису запослени, у образовном систему или млади на обуци), као и платног јаза између младих мушкараца и жена. Наведена стратегија, садржи и посебну меру: Побољшање положаја младих на тржишту рада, а поред ње предвиђа и унапређење услуга каријерног вођења и саветовања за младе, унапређење заштите младих са статусом детета без родитељског старања, односно незапослених младих који су били у домском смештају, хранитељским и старатељским породицама, унапређење и проширење обука и радних пракси за повећање запошљивости младих и друго.

➤ **Плана развоја града Лесковца за период 2023–2029 године**

План развоја града Лесковца за период 2023–2029. године представља кровни стратешки документ који дефинише правце развоја града и служи као основ за планирање и спровођење јавних политика на локалном нивоу. Овај документ има посебан значај за унапређење положаја младих, јер препознаје младе као важан развојни потенцијал и активне актере друштвеног живота.

У оквиру Плана развоја, омладинска политика је препозната кроз **Приоритетни циљ 3.4 – Омогућити младима активну улогу и равноправност у друштвеном животу и једнака права и могућности за развој својих потенцијала**. Овај приоритетни циљ директно је повезан са више Циљева одрживог развоја Уједињених нација, међу којима су: добро здравље, квалитетно образовање, родна равноправност, достојанствен рад и економски раст, смањење неједнакости, као и мир, правда и снажне институције.

Потребе и положај младих прожимају готово све области одрживог развоја, а у појединим сегментима млади представљају и приоритетну циљну групу. Посебно су препознате потребе за унапређењем здравствене заштите, квалитета формалног и неформалног образовања, већом доступношћу стручних пракси, развојем програма родне равноправности и социјалне инклузије, као и јачањем поверења младих у институције кроз њихово активно укључивање у процесе доношења одлука.

Мере у оквиру приоритетног циља 3.4 (млади) – Плана развоја града Лесковца за период 2023–2029 године

3.4.1. Повећање самосталности у раду Канцеларије за младе Града Лесковца и обезбеђивање аде-

кватног простора за рад омладинских организација

3.4.2. Промоција остварених резултата младих

3.4.3. Подизање свести о значају активног учешћа младих у друштву међу свим члановима локалне заједнице

3.4.4. Стварање једнаких услова за социјалну инклузију младих ОСИ

3.4.5. Развој јавних политика за младе

3.4.6. Превенција ризичних понашања и вршњачког насиља међу младима

3.4.7. Омладинско признање Града Лесковца

3.4.8. Развој дијалога младих са доносиоцима одлука

3.4.9. Мапирање организација за младе и њихових потреба

3.4.10. Награђивање најуспешнијих младих са територије града Лесковца

3.4.11. Подстицање активизма и волонтеризма младих

3.4.12. Омладинска картица

3.4.13. Неформално образовање за све младе (бесплатни курсеви и радионице)

3.4.14. Умрежавање младих привредника

3.4.15. Омладински центар

3.4.16. Сервиси за младе – Волонтерски центар, Инфо центар, Каријерни центар

Стратешки значај Омладинског центра

Мера **3.4.15. Омладински центар** представља једну од кључних мера у оквиру приоритетног циља 3.4 и директно доприноси стварању институционалног и физичког простора за реализацију омладинске политике. Омладински центар је замишљен као мултифункционални простор за неформално образовање, информисање, волонтерске активности, подршку омладинским иницијативама и јачање друштвене укључености младих.

Формирањем Омладинског центра град Лесковац се позиционира у складу са савременим приступима омладинској политици, слично пракси других локалних самоуправа које су своје развојне документе усмериле ка стварању подстицајног окружења за креативни, друштвени и професионални развој младих.

➤ **Стратегија за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године**

Најзначајнији плански документ за спровођење омладинске политике на републичком нивоу¹, састоји од једног општег и пет посебних циљева, као 1 „Службени гласник РС” број 9/23

и мера и активности који су детаљније разрађени Акционим планом за период 2023 – 2025. године. Циљеви овог документа, посебно су узети у обзир приликом израде Програма, како би се у потпуности примениле одредбе члана 23. Закона о планском систему Републике Србије којима је регулисана међусобна усклађеност планских докумената од републичког, преко покрајинског до локалног нивоа. За Програм су нарочито значајни следећи циљеви из ове стратегије:

Посебан циљ 3: Млади су активни учесници друштва на свим нивоима;

Посебан циљ 4: Млади имају равноправне могућности и подстицаје да развијају своје потенцијале и компетенције, који доводе до социјалног и економског осамостаљивања;

Посебан циљ 5: Створени услови за здраво и безбедно окружење и социјално благостање младих.

IV ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА 1. ПОДАЦИ О СТАНОВНИШТВУ

Град Лесковац се налази у јужном делу Републике Србије, у сливу реке Јабланице и поред Јужне Мораве, са мањим притокама као што је Ветерница, и представља административни, привредни, културни и образовни центар Јабланичког округа. Његова географска позиција омогућава добру повезаност са другим деловима Србије, Лесковац се налази на важним друмским и железничким правцима који повезују север и југ, односно исток и запад земље, као и на транзитним правцима ка Републици Северној Македонији и даље ка Југоисточној Европи.

Територија града простире се на површини од 1.025 km², што га чини једним од већих градских округа по територијалној површини у Србији. Обухвата 144 насељена места, урбано градско подручје и бројна села у околини, што представља највећи број насеља у једној општини у Србији. Поред тога, град је организован кроз велики број месних заједница које обезбеђују непосредан контакт локалне самоуправе са грађанима; на територији Лесковца постоји укупно 139 месних заједница, које обухватају како градске делове тако и руралне зоне.

Према последњем попису становништва из 2022. године, на територији града Лесковца живи око 123.950 становника, од чега је око 58.338 у ширем градском језгру, док остатак становништва живи у приградским и руралним насељима. Од укупног броја становника, 61.529 је мушког, а 62.421 женског пола, што показује да је у граду нешто већи број

жена него мушкараца.

Лесковац је административни, привредни и културни центар Јабланичког округа, са развијеном локалном управом и институцијама које обухватају здравствене, образовне и социјалне службе. Главни путни коридор Е75 пролази у близини града, а железничка линија повезује Лесковац са већим градовима у Србији и ван ње. Град има дугу традицију у индустрији, посебно у текстилној производњи, али је економски сектор данас разноврснији уз трговину, услужне делатности, пољопривреду и мале и средње привредне субјекте који се баве прерадом пољопривредних производа, машинством и другим делатностима.

Табела 12: Број становника

ГОДИНА	2002.	2011.	2022.
Укупно мушкарци	77.641	71.632	61.529
Укупно жене	78.611	72.574	62.421
УКУПНО	156.252	144.206	123.950

Извор: Попис 2022, Републички завод за статистику

Табела 23: Старосна структура становништва

Старосна структура	МУШКАРЦИ	ЖЕНЕ	УКУПНО
0-4 година	2.749	2.517	5.266
5-9 година	2.937	2.714	5.651
10-14 година	2.882	2.835	5.717
15-19 година	3.422	3.226	6.648
20-24 година	3.338	3.167	6.505
25-29 година	3.678	3.277	6.955
30-34 година	3.646	3.540	7.186
35-39 година	4.045	3.841	7.886
40-44 година	4.184	4.091	8.275
45-49 година	4.547	4.590	9.137
50-54 година	4.387	4.463	8.850
55-59 година	4.403	4.524	8.927
60-64 година	4.505	4.696	9.201
65-69 година	4.482	4.750	9.232
70-74 година	3.946	4.507	8.453
75-79 година	2.036	2.450	4.486
80-84 година	1.474	1.986	3.460
85 и више година	868	1.247	2.115
УКУПНО	61.529	62.421	123.950

Извор: Попис 2022, Републички завод за статистику

Табела показује да деца и млади у Лесковцу чине укупно 32.957 становника, што је око 26,6% укупног броја становника. Деца узраста од 0 до 14 година чине 13,6%, док млади узраста од 15 до 29 година чине 13% становништва. Старије старосне групе, односно становници старији од 30 година, чине чак 73,4% укупног становништва.

2 Извор – Републички завод за статистику <https://www.stat.gov.rs/sr-Latn/publikacije>

3 Извор – Републички завод за статистику <https://www.stat.gov.rs/sr-Latn/publikacije>

На основу ових података може се закључити да старосна структура града Лесковца није најповољнија за младе, јер је број становника преко 30 година (90.993) значајно већи у односу на број деце и младих (32.957). Овај однос указује на демографске изазове који могу утицати на друштвено-економски развој и потребу за пружањем одговарајућих услуга и подршке младима.

Табела 3: Подаци о стручној спреми

Школска спрема	Број становника
Без школске спреме	1.712
Непотпуно основно образовање	8.394
Основно образовање	18.286
Средње образовање	60.137
Више образовање	6.432
Високо образовање	12.113

Што се тиче школске спреме у граду Лесковцу, више и високо образовање има укупно 18.545 становника, што чини око 17,3% од укупног броја становника. Средње образовање има 60.137 становника (око 56%), основно образовање има 18.286 становника (око 17%), док без школске спреме и непотпуно основно образовање има укупно 10.106 становника, што је око 9,4%.

Табела 4: Структура незапослених лица према нивоу квалификације⁴.

НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА				
КАТЕГОРИЈЕ		УКУПНО	ЖЕНЕ	МУШКАРЦИ
	УКУПНО	11.121	5.590	5.531
НИВО КВАЛИФИКАЦИЈЕ	Без квалификације	1.031	561	470
	I	2.239	1.074	1.165
	II	163	71	92
	III	3.192	1.338	1.854
	IV	3.134	1.704	1.430
	V	75	30	45
	VI-1	526	340	186
	VI-2	372	229	143
	VII-1	381	240	141
	VII-2	4	1	3
VIII	4	2	2	

Према евиденцији НСЗ Лесковац од октобра 2025. године, највећи број лица на евиденцији незапослених има III ниво квалификације – 3.192 лица (28,7%), затим IV ниво квалификације – 3.134 лица (28,2%) и I ниво квалификације – 2.239 лица (20,1%). Лица без квалификације чине 1.031 особу (9,3%), док лица са завршеним вишим и високим образовањем (VI–VIII ниво) чине око 11,6% укупног броја незапослених. Удео жена у укупној незапослености је 5.590 лица (50,3%), док је удео мушкараца 5.531 лице (49,7%).

⁴ Извор: НСЗ Лесковац

Табела 5: Структура незапослених младих⁵

СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНИХ ЛИЦА ОД 15 ДО 29 ГОДИНА				
КАТЕГОРИЈЕ		УКУПНО	ЖЕНЕ	МУШКАРЦИ
		УКУПНО	2.154	1.031
	Без квалификације	188	100	88
НИВО КВАЛИФИКАЦИЈЕ	I	378	167	211
	II	7	5	2
	III	403	123	280
	IV	785	375	410
	V	9	6	3
	VI-1	125	86	39
	VI-2	153	96	57
	VII-1	105	72	33
	VII-2	0	0	0
	VIII	1	1	0

Према евиденцији НСЗ Лесковац од октобра 2025. године, на евиденцији незапослених младих лица старости од 15 до 29 година налази се укупно 2.154 лица. У овој структури највећи удео имају млади са завршеним средњим образовањем (III и IV ниво квалификације), који чине 55,2% укупног броја младих незапослених. Млади са I нивоом квалификације чине 17,6%, лица без квалификације чине 8,7%, а млади са завршеним вишим и високим образовањем (VI–VIII ниво) чине 18,5% укупног броја. Удео жена у укупној незапослености младих је 1.031 лице (47,9%), док је удео мушкараца 1.123 лица (52,1%).

Табела 6: Незапослени према полу и старости

НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА				
ГОДИНЕ СТАРОСТИ		УКУПНО	ДЕВОЈКЕ	МЛАДИЋИ
		15-19 година	389	171
	20-24 година	847	383	464
	25-29 година	918	477	441
	30-34 година	1.099	521	578
	35-39 година	994	526	468
	40-44 година	1.066	562	504
	45 и више	5.898	2.950	2.948

Према последњим подацима НСЗ Лесковац од октобра 2025. године, на евиденцији незапослених налази се укупно 11.121 лице. Од старосних категорија, најбројнија је категорија „30 и више година“, која обухвата 5.898 лица (53,0%). Млади до 30 година, односно старости од 15 до 29 година, чине 2.154 лица (19,4%). Унутар младих, највише незапослених је у старосној групи 25–29 година (918 лица, 8,3% укупне незапослености), док је најмање у групи 15–19 година (389 лица, 3,5%). Удео жена у укупној незапослености младих износи 1.031 лице (47,9%), док је удео мушкараца 1.123 лица (52,1%).

⁵ Извор: НСЗ

КЉУЧНИ ПАРТНЕРИ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОМЛАДИНСКЕ ПОЛИТИКЕ

Табела 7: Приказ субјеката омладинске политике у граду Лесковцу

СЕКТОР	ОПИС СТАЊА
Локална самоуправа	<p>Омладинска политика</p> <p>Канцеларија за младе града Лесковца (у даљем тексту: КЗМ) функционише од 25. априла 2009. године као део Градске управе, у оквиру Одељења за друштвене делатности и локални развој. Она представља мост између младих, с једне стране, и локалне самоуправе, Министарства туризма и омладине, као и организација и институција које се баве младима, с друге стране. КЗМ се бави креирањем и спровођењем омладинске политике на нивоу града Лесковца, израдом стратешких докумената, информисањем и пружањем различитих сервиса младима, као и реализацијом развојних пројеката намењених младима, у складу са својим овлашћењима и могућностима.</p> <p>Током свог рада, Канцеларија за младе развила је бројне сервисе за младе, међу којима су: програм финансирања омладинских волонтерских пројеката „Активирај се!“ са циљем подстицања волонтеризма и активизма младих, Волонтерски центар, бесплатне радионице, Инфо центар, умрежавање младих привредника, умрежавање студената, Омладинска картица, Каријерни центар, као и програм награђивања најуспешнијих ученика града Лесковца, који представља један од најзначајнијих сервиса.</p> <p>Циљ функционисања Канцеларије за младе јесте стварање услова у локалној средини за квалитетнији живот младих и институционални развој омладинске политике на локалном нивоу. КЗМ пружа институционализовани оквир кроз који млади могу да утичу на доношење одлука које их се непосредно тичу. Такође, омогућава умрежавање локалних институција, организација, удружења младих, удружења за младе и неформалних група младих, како би се кроз максимално коришћење постојећих ресурса унапредио квалитет услуга за младе.</p> <p>Канцеларија за младе представља покретачку снагу младих у локалној заједници, бави се њиховом афирмацијом и подстицањем активне улоге у друштву, подржава омладинске пројекте и иницијативе, ради на унапређењу економског статуса младих, развоју неформалног образовања, информисању, промоцији волонтеризма, превенцији деструктивног понашања младих и унапређивању услова за квалитетно провођење слободног времена.</p> <p>Канцеларија за младе је чланица Националне асоцијације канцеларија за младе Републике Србије.</p> <p>У граду је формиран и Омладински ОК клуб, који је саставни део Канцеларије за младе и представља јавни простор намењен свим младим људима у Лесковцу. Омладински клуб је простор у коме се реализују политике усмерене на директан рад са младима, окупљање и оснаживање младих кроз неформално образовање, радионице за активно учешће у друштву, као и организацију културних, спортских и хуманитарних догађаја.</p> <p>Омладински клуб Лесковац основан је заједничким ангажовањем Града Лесковца, Канцеларије за младе Лесковац, Удружења Народни парламент Лесковац, Едукационог центра Лесковац, Ресурс центра Лесковац, Општег удружења предузетника Лесковац, Удружења пословних жена „Даница“, Удружења „Музичка комуникација“, као и великог броја неформалних омладинских група. Омладински клуб се налази на адреси Светозара Марковића 23.</p> <p>Омладински клуб служи као простор за реализацију различитих активности усмерених на младе, као што су неформално образовање, дружење, креативно изражавање и волонтеризам. У претходном периоду усвојени су и спровођени кључни документи јавне политике од значаја за младе, међу којима су: Локални акциони план за младе за период 2011–2014. године, Локални акциони план за младе за период 2016–2020. године, Стратегија унапређења положаја младих града Лесковца за период 2021–2025. године и пратећи Акциони план за исти период.</p> <p>Савет за младе у актуелном сазиву формиран је 2023. године и броји 15 чланова и чланица. Статутом Града Лесковца прописано је да Скупштина града Лесковца оснива Савет за младе као самостално радно тело, са циљем афирмације позитивне улоге и значаја младих у локалној самоуправи.</p> <p>Делокруг рада, састав, начин избора чланова и начин функционисања Савета за младе уређују се посебном одлуком Скупштине града. Надлежности Савета за младе уско су повезане са креирањем и спровођењем омладинске политике на локалном нивоу.</p> <p>Савет за младе даје мишљења о питањима од значаја за младе и о њима обавештава надлежне</p>

<p>органе града, иницира припрему пројеката и учешће Града Лесковца у програмима и пројектима намењеним младима, са циљем унапређења њиховог положаја и остваривања права која су у надлежности града. Такође, Савет подстиче сарадњу између града и омладинских организација и удружења, пружа подршку реализацији њихових активности, иницира израду, дефинише и прати спровођење локалне омладинске политике.</p> <p>Средства издвојена за Програм 14 – Развој спорта и омладине, у оквиру програмске активности 1301-0005 „Издавања за спровођење омладинске политике“, износила су:</p>					
година	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Износ (РСД)	24.348.000	24.648.000	32.840.000	40.410.000	44.720.000
<p>У граду Лесковцу активно делује већи број удружења која раде са младима или се баве питањима од значаја за младе. Поред институционалних механизма омладинске политике, у Лесковцу функционишу удружења младих и удружења за младе која својим активностима обухватају све приоритете дефинисане овим Програмом.</p> <p>Удружења грађана представљају значајне актере у спровођењу омладинске политике и важне партнере градским структурама у њеној имплементацији. Удружења младих и удружења за младе препозната су Законом о младима као посебан облик организовања и врше значајну друштвену функцију у области рада са младима.</p> <p>Под другим институцијама које имају важну улогу у спровођењу омладинске политике подразумевају се образовне установе — основне, средње и високе школе, здравствене установе, Полицијска управа, филијала Националне службе за запошљавање, као и институције културе, попут културних центара, музеја, позоришта, библиотеке и других сродних установа.</p>					

Социјална заштита	<p>Област локалне социјалне заштите у граду Лесковцу уређена је одговарајућим правним оквиром који обухвата Одлуку о социјалној заштити грађана на територији града, као и друге прописе којима се дефинишу права, услуге и механизми подршке социјално осетљивим и угроженим групама становништва.</p> <p>Централну улогу у систему социјалне заштите на локалном нивоу има Центар за социјални рад Лесковац, који делује као примарна установа социјалне заштите и орган старатељства. Центар обезбеђује остваривање права из области социјалне и породично-правне заштите, пружа услуге социјалног рада, врши исплату новчаних права и одлучује у првом степену о правима утврђеним законом. У оквиру Центра функционише и Прихватилиште за жене и децу жртве насиља у породици.</p> <p>Локална самоуправа, у сарадњи са Центром за социјални рад, обезбеђује различите облике подршке, укључујући програме социјалне и породично-правне заштите, саветодавни и стручни рад, услуге помоћи у кући и друге видове подршке, у складу са потребама корисника и расположивим ресурсима. Поред Центра за социјални рад, у систему социјалне заштите у Лесковцу учествују и друге установе и организације цивилног друштва које кроз партнерску сарадњу доприносе подршци угроженим групама становништва, укључујући и младе.</p> <p>Социјална политика представља важан сегмент локалне омладинске политике, јер доприноси јачању социјалне сигурности, благостања и друштвене укључености младих. Посебан фокус усмерен је на подршку младима из рањивих група, унапређење једнаких могућности, спречавање дискриминације и оснаживање младих за самосталан и одговоран живот у заједници.</p> <p>Потребе и интереси младих се континуирано мењају, што захтева прилагођавање мера и услуга социјалне заштите. Посебан значај имају превентивне мере и рана интервенција, као кључни механизми спречавања социјалне искључености и дугорочних социјалних ризика.</p> <p>Посебно значајну улогу у заштити деце и младих има Служба за заштиту деце и младих у оквиру Центра за социјални рад, која кроз мултидисциплинарни приступ пружа подршку деци и младима без родитељског старања, из породица са поремећеним породичним односима, жртвама насиља и занемаривања, деци и младима са поремећајима у понашању, као и деци и младима са инвалидитетом.</p> <p>Систем социјалне заштите у Републици Србији дефинисан је као делатност од јавног интереса, усмерена на оснаживање појединаца и породица за самосталан и продуктиван живот и спречавање социјалне искључености. У оквиру локалне омладинске политике, мере социјалне заштите представљају важан инструмент унапређења положаја младих у заједници.</p>
--------------------------	--

Образовање

Предшколско образовање: У Лесковцу се предшколско образовање организује кроз Предшколску установу „Вукица Митровић“, која има развијену мрежу васпитних група и једну од најбогатијих понуда програма за најмлађе. У оквиру ове установе постоји 11 радних јединица за целодневни боравак деце (укључујући објекте у граду, Грделици, Вучју и Братмиловцу) и више од 40 објеката за полудневни боравак и припремни предшколски рад. Оваква организација доприноси висок степену обухвата деце предшколским образовањем, укључујући и обавезан припремни програм пред полазак у основну школу, без листа чекања у капацитетима постојеће мреже. У последње време, развој предшколске инфраструктуре наставља се и кроз нове пројекте, попут вртића „Весела дружина“ који може приемати 120 деце и побољшава услове за укључивање најмлађих у образовни систем.

Основно образовање: На територији града Лесковца постоје 22 основне школе са 66 издвојених одељења као и Школа за основно образовање одраслих „Доситеј Обрадовић“. Такође, постоје и две специјализоване школе ШОСО „11 октобар“ и Музичка школа „Станислав Бинички“ где се настава реализује у основном и средњем образовању.

У школској 2024/25. години, у овим школама образовање похађа укупно 8.901 ученик. Основне школе пружају образовање од првог до осмог разреда, омогућавајући развој знања, вештина и компетенција неопходних за даље школовање или будуће занимање.

РБ	Основна школа	Укупан број ученика
1	„Десанка Максимовић“ – Грделица	481
2	„Ђура Јакшић“ – Турековац	286
3	„Бора Станковић“ – Вучје	461
4	„Јосиф Костић“ – Лесковац	1007
5	„Радоје Домановић“ – Манојловце	599
6	„Вук Караџић“ – Лесковац	502
7	„Славко Златановић“ – Мирошевце	158
8	„Бора Станковић“ – Губеревац	220
9	„Милутин Смиљковић“ – Винарце	263
10	„Светозар Марковић“ – Лесковац	711
11	„Бранко Радичевић“ – Брестовац	486
12	„Вук Караџић“ – В. Грабовница	152
13	„Трајко Стаменковић“ – Лесковац	697
14	„Никола Скобаљић“ – В. Трњане	200
15	„Коста Стаменковић“ – Лесковац	558
16	„Петар Тасић“ – Лесковац	246
17	„Вожд Карађорђе“ – Лесковац	694
18	„Васа Пелагић“ – Лесковац	608
19	„Јосиф Панчић“ – Орашац	50
20	„Аца Синадиновић“ – Предејане	84
21	„Вук Караџић“ – Печењевце	303
22	„Бора Станковић“ – Богојевце	135

Средње образовање: На територији града Лесковца образовну васпитну делатност обавља 12 средњих школа (9 – стручних, 2 – специјализоване и једна општег образовања). У школској 2024/25. години у њима је уписано укупно 4.520 ученика, распоређених по разредима и школама:

РБ	Средње школе	Укупан број ученика
1.	Гимназија	699
2.	Техничка школа „Раде Металац“	1120
3.	Трговинско угоститељска школа	688
4.	Економска школа „Ђука Динић“	598
5.	Пољопривредна школа	76
6.	Медицинска школа	650
7.	Хемијско технолошка школа „Бождар Ђорђевић Кукар“	165
8.	Школа за текстил и дизајн	178
9.	Средња „Светозар Крстић Тоза“ Вучје	92
10.	Средња школа Грделица	104
11.	Музичка школа „Станислав Бинички“	105
12.	Школа за основно и средње образовање „11 октобар“	45

	<p>Ове школе пружају младим Лесковчанима могућност наставка образовања у гимназијским, стручним, уметничким и специјализованим правцима, чиме се омогућава развој вештина и компетенција потребних за даље школовање или запошљавање.</p> <p>Високо образовање: На територији града Лесковца делују значајне установе високог образовања које омогућавају младим Лесковчанима да наставе школовање и стекну стручну и академску квалификацију.</p> <p>Технолошки факултет у Лесковац, Универзитет у Нишу Основао 1979. године, Технолошки факултет образује студенте у области технологије и техничких наука. Факултет спроводи основне, мастер и докторске студије у програмима као што су:</p> <ul style="list-style-type: none"> • хемијска технологија • прехранбена технологија • биотехнологија • текстилна технологија <p>Факултет припрема кадрове за примену знања у индустрији, истраживању и даљем академском усавршавању.</p> <p>Академија струковних студија „Јужна Србија“ – Лесковац Академија струковних студија Јужна Србија са пет одсека,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Одсек за пословне студије, • Одсек за пољопривредно-прехранбене студије, • Одсек студија за васпитаче Бујановац, • Одсек за технолошко-уметничке студије Лесковац, • Одсек за пословне студије Блаце. <p>Академија реализује основне, специјалистичке и мастер програме, пружајући студентима практичне компетенције за тржиште рада.</p> <p>Ове установе омогућавају студентима избор између академских и стручних студија, развој професионалних вештина потребних за индустрију, науку и предузетништво, као и наставак образовања или запослење након дипломирања.</p> <p>Центар за стручно усавршавање у образовању: Центар пружа подршку професионалном развоју наставника и васпитача, али и младима кроз различите радионице, едукативне пројекте и програме усавршавања. У оквиру центра функционише и Научни клуб, где ученици могу да истражују, уче учествовањем у експериментима, радионицама и пројектима, развијајући критичко мишљење и практичне вештине. Програм за младе подстиче креативност, сарадњу и припрему за даље школовање или каријеру.</p> <p>Финансијска подршка образовању: Буџет за образовање непрестано расте. За 2025. годину, за предшколско, основно и средње образовање и Центар за стручно усавршавање у образовању опредељено је преко 1,38 милијарди динара, што је више од 20% укупног буџета града. Уз средства за уџбенике, ранчеве, прибор и превоз ученика са сметњама у развоју, укупан износ прелази 1,5 милијарди динара, што је значајан раст у односу на 2012. годину, када је за образовање издвајано око 400 милиона динара.</p> <p>Улагање у предшколско образовање</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реконструисан вртић „Снежана“ у Грделици (28,5 милиона динара). • Нови вртић у МЗ Моше Пијаде са 120 места и 20 радних места (102,3 + 18,1 милиона динара). • Субвенционисан боравак у приватним вртићима са 80% економске цене; у 2025. за ову намену издвојено је 125 милиона динара. • Родитељ–његоватељ: у 2025. право остварило 21 лице, финансирано са 15 милиона динара. <p>Основно и средње образовање</p> <ul style="list-style-type: none"> • У 2025. издвојено 354,6 милиона динара за основне и 210 милиона за средње школе. • Унапређени услови рада кроз реконструкцију школских објеката, изградњу спортских терена, физкултурних сала, санацију кровова и замену подова. • Исплата јубиларних награда и солидарних помоћи запосленима: 50,2 милиона динара за јубиларне награде и 10,9 милиона динара за солидарне помоћи. • Редовна набавка уџбеника за све ученике до осмог разреда и ученике средњих школа са социјалним потребама.
--	---

	<p>Иновације и регионални развој</p> <ul style="list-style-type: none"> • Регионални иновациони старт-ап центар у завршној фази; укупна вредност пројекта 96,6 милиона динара. • Центар опремљен и спреман за рад, са подршком Министарства науке и технолошког развоја. • Стручно усавршавање наставника кроз Еразмус+ програм и организацију научних и образовних догађаја. • Град Лесковац континуирано унапређује образовање, подржава младе и стимулише таленте. Заједничким радом наставника, родитеља, ученика и локалне самоуправе град наставља да гради услове за квалитетан образовни процес и развој младих лидера, иноватора и одговорних грађана.
--	--

Запошљавање	<p>На крају октобра 2025. године, број незапослених лица на евиденцији Националне службе за запошљавање у граду Лесковцу износи 11.121 лице. Овај податак показује значајан и континуиран пад незапослености у последњих неколико година, што је резултат како економског развоја региона, тако и активних мера запошљавања. За поређење, у децембру 2011. године у Лесковцу је било регистровано 22.658 незапослених, у децембру 2017. године 16.928 лица, а у децембру 2022. године 12.927 незапослених.</p> <p>Овај позитиван тренд указује на све већу динамику локалног тржишта рада и раст запослености, као и на успешност програма и политика подршке запошљавању. Стопа незапослености у Лесковцу је тренутно испод регионалног и националног просека, што говори о побољшаној економској клими, бољој доступности радних места и развоју локалних предузетничких активности. Такође, смањење незапослености омогућава грађанима већу стабилност и перспективу, посебно младима који улазе на тржиште рада.</p> <p>Програми стручне праксе</p> <p>Град Лесковац и Национална служба за запошљавање подржавају младе кроз програм стручне праксе за средњошколце са просеком 9 и више и за високообразоване младе. Подаци по годинама су следећи:</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>Година</th> <th>Стручна пракса просек 9 и више</th> <th>Стручна пракса високошколаца</th> <th>Укупно средства (РСД)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2021</td> <td>1 лице</td> <td>35 лица</td> <td>11.035.508,13</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>2 лица</td> <td>6 лица</td> <td>2.634.956,83</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>–</td> <td>16 лица</td> <td>6.312.814,04</td> </tr> <tr> <td>2024</td> <td>3 лица</td> <td>14 лица</td> <td>9.300.000,00</td> </tr> <tr> <td>2025</td> <td>3 лица</td> <td>21 лице</td> <td>15.000.000,00</td> </tr> </tbody> </table> <p>Програми samozapošljavanja</p> <p>Млади до 30 година остварују подршку и кроз програме samozapošljavanja. Податак по годинама:</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>Година</th> <th>Број лица</th> <th>Мушкарци</th> <th>Жене</th> <th>Средства (РСД)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2021</td> <td>8</td> <td>4</td> <td>4</td> <td>2.000.000,00</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>7</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>2.100.000,00</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>11</td> <td>6</td> <td>5</td> <td>3.300.000,00</td> </tr> <tr> <td>2024</td> <td>13</td> <td>9</td> <td>4</td> <td>3.900.000,00</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Укупно од 2021. до 2024. године: 39 лица (23 мушкарца и 16 жена) остварило је подршку у износу од 11.300.000 РСД.</p>	Година	Стручна пракса просек 9 и више	Стручна пракса високошколаца	Укупно средства (РСД)	2021	1 лице	35 лица	11.035.508,13	2022	2 лица	6 лица	2.634.956,83	2023	–	16 лица	6.312.814,04	2024	3 лица	14 лица	9.300.000,00	2025	3 лица	21 лице	15.000.000,00	Година	Број лица	Мушкарци	Жене	Средства (РСД)	2021	8	4	4	2.000.000,00	2022	7	4	3	2.100.000,00	2023	11	6	5	3.300.000,00	2024	13	9	4	3.900.000,00					
Година	Стручна пракса просек 9 и више	Стручна пракса високошколаца	Укупно средства (РСД)																																																				
2021	1 лице	35 лица	11.035.508,13																																																				
2022	2 лица	6 лица	2.634.956,83																																																				
2023	–	16 лица	6.312.814,04																																																				
2024	3 лица	14 лица	9.300.000,00																																																				
2025	3 лица	21 лице	15.000.000,00																																																				
Година	Број лица	Мушкарци	Жене	Средства (РСД)																																																			
2021	8	4	4	2.000.000,00																																																			
2022	7	4	3	2.100.000,00																																																			
2023	11	6	5	3.300.000,00																																																			
2024	13	9	4	3.900.000,00																																																			

<p>Здравство</p>	<p>У Лесковцу се здравствена заштита становништва спроводи кроз више јавних здравствених установа, међу којима су Општа болница Лесковац, Дом здравља Лесковац и Завод за јавно здравље Лесковац. Поред јавног сектора, у граду активно функционише и приватна медицинска пракса, као и развијена мрежа приватних апотека, што доприноси бољој доступности здравствених услуга.</p> <p>Град Лесковац посвећује значајна средства здравству. Према подацима локалне самоуправе, финансијска издвајања за здравствене услуге чине значајан део градског буџета, што омогућава одржавање и развој здравствених капацитета, набавку савремене опреме и унапређење услуга за грађане.</p> <p>Подаци о здравственим показатељима становништва Лесковца указују да је ниво здравствене заштите стабилан и приближан републичком просеку, што доприноси очувању квалитета живота и добробити грађана. Развијена здравствена мрежа и континуирана улагања у здравство стварају услове за доступну и ефикасну медицинску заштиту за све становнике града.</p>
<p>Култура</p>	<p>Град Лесковац издваја око 9% буџета за културу, што га сврстава међу водеће локалне самоуправе у Србији у подршци културним институцијама и програмима. Посебно је развијена културна понуда намењена младима, која омогућава развој талената, креативности, критичког мишљења и културних навика.</p> <p>Лесковачки културни центар (ЛКЦ) је централно место културног и уметничког живота, отворено за све генерације, а посебно за младе. У склопу ЛКЦ-а налазе се:</p> <ul style="list-style-type: none"> • биоскоп за филмске пројекције и фестивале; • Дигитални културни центар за радионице медијске продукције, анимације и дигиталних технологија; • галеријски, сценски и мултифункционални простори за изложбе, позоришне и културне програме. <p>Народно позориште Лесковац реализује разноврстан репертоар за децу и одрасле, укључујући позоришне представе, радионице и пројекте који афирмишу драмско стваралаштво младих. Позориште активно укључује младе у продукцију и учествовање на позоришним фестивалима и културним манифестацијама.</p> <p>Народни музеј Лесковац чува и представља богато историјско и културно наслеђе града и околине. Кроз сталне поставке и едукативне програме за ученике и студенте, музеј омогућава младима да непосредно упознају локалну историју, традицију и уметничку баштину, подстичући интересовање за културу и науку.</p> <p>Музичка школа „Станислав Бинички“ има важну улогу у развоју музичке културе и образовања младих. Овде се не само учи музика, већ се редовно организују и значајни музички фестивали, као што су:</p> <ul style="list-style-type: none"> • LEDAMUS – Лесковачки дани музике: престижан фестивал уметничке музике који се одржава више од 15 година и привлачи извођаче из Србије и иностранства. Фестивал обухвата концерте камерне и класичне музике, музичке трибине и радионице. <p>Дом културе Рома и домови културе у Грделици, Вучју, Брестовцу и Печењевцу су важни центри културне активности у мањим месним заједницама, где се организују локални програми, концерти, радионице и културни догађаји намењени младима.</p> <p>Народна библиотека „Радоје Домановић“ нуди богати фонд књига и електронских извора, као и бројне активности за младе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • фестивале и конкурсе стваралаштва; • ЗД ЛАБ, микробит и мејкерспејс радионице; • бесплатне припремне наставе за ученике; • учешће у Ноћи музеја, Ноћи истраживача и Ноћи књиге; • квизове, књижевне програме и промоције књига. <p>Главне манифестације и фестивали намењени младима</p> <ul style="list-style-type: none"> • LIFFE – Лесковачки интернационални фестивал филмске режије: омогућава младима да упознају савремену кинематографију и учествују у радионицама и трибинама са режисерима и стручњацима. • STRINGS – међународни фестивал и летња академија музике: богат програм концерата, мастер класа и радионица који окупља музичаре из земље и иностранства, пружајући младима прилику за усавршавање.

	<ul style="list-style-type: none"> • ФАПОР – фестивал аматерске позоришне режије: афирмише младе аматерске редитеље кроз приказивање кратких представа, радионице сценског изражавања и такмичења. • Самит фотографа екс Југославије: пружа прилику младима да представе свој рад, учествују у радионицама и науче нове технике у фотографији и визуелној уметности. • Фестивал сценских минијатура: намењен деци и младима, подстиче креативност и самостално стваралаштво кроз кратке драмске форме и сценске игре. • Друм Дум Фест: фестивал ритма и перкусија са музичким радионицама и перформансима намењеним младима. • Фестивал књижевности „Tink, tenk, taun“: промовише књижевност и културно стваралаштво младих кроз трибине, радионице, промоције књига и разговоре са писцима. • Балканска смотра младих стрип аутора: афирмише стрип као уметнички израз уз радионице, изложбе и такмичења. • TomorrowLe: музички фестивал са едукативним програмима диџејинга и продукције електронске музике. • Лесковачко лето: традиционална летња манифестација на отвореном која окупља младе кроз концерте, спортске турнире, уличне представе, модне ревије и изложбе. • Лесковачки карневал: један од најпосећенијих карневала у Србији, са карневалским поворкама, маскенбалом, уличним забављачима и програмима за децу. • Роштиљијада: гастрономска манифестација са богатим културним и забавним програмом, укључујући концерте и такмичења у кувању. <p>Историјски архив Лесковац прикупља, чува и обрађује архивску грађу која сведочи о прошлости града и околине, омогућавајући истраживање локалне историје и подршку за научне и образовне активности.</p> <p>Омладински клуб и Канцеларија за младе су центри за окупљање и креативно изражавање младих, где се организују музичке, драмске, ликовне и фотографске радионице, изложбе и јавни наступи.</p> <p>Захваљујући титули Престоница културе Србије 2026, Лесковац ће добити концертну дворану која ће још више подстаћи развој културних, музичких и уметничких програма за младе, као и омогућити одржавање националних и међународних фестивала и концерата високог квалитета.</p>
<p>Цивилни сектор</p>	<p>У граду Лесковцу активно делује велики број удружења младих и удружења за младе, која се баве различитим аспектима интереса младих. Ова удружења су важни партнери Града Лесковца у имплементацији омладинске политике и врше значајну друштвену улогу, која је препозната и Законом о младима.</p> <p>Најактивнија удружења младих и за младе у Лесковцу су: Музичка комуникација, Народни парламент, Едукациони центар, Тим 42, „Under“, „коЛаџ“, Омладински институт за здравље и развој – ЗДРАВ, Логос, Хисарски шампиони, Креативни центар, Звонце, „TomorrowLe“, Конектор, Лесковачке приче, ЕУ Зона, Удружење „Село Живково“, Омладински покрет за просперитет села „Фамилија“ Злоћудово, Скобаљић, „ЈУТ инфо центар“, Буди саосећајан.</p> <p>Град Лесковац од 2015. године континуирано подржава финансирање удружења младих и удружења за младе, што представља важан корак у јачању локалног омладинског сектора и подстицању активног учешћа младих у друштвеном животу. Посебно је значајно нагласити да се из године у годину бележи раст укупног буџета намењеног овим наменама, као и повећање броја удружења која добијају финансијску подршку. Ово сведочи о све већем поверењу у рад младих, препознавању квалитета њихових програма и значају који њихове активности имају за развој локалне заједнице.</p> <p>Удружења реализују бројне програме усмерене на развој креативности, културних компетенција, едукацију и волонтеризам, здравствено-превентивне активности, промоцију активног учешћа у друштвеном и грађанском животу, као и подршку у областима спорта, уметности, културе и заштите животне средине. Она активно сарађују са Градом и Канцеларијом за младе Лесковац, обезбеђујући ефикасну комуникацију, координацију и заједничко планирање програма. Континуирана подршка омогућава реализацију квалитетних програма и допринос препознатљивости Лесковца као града који активно подржава омладински сектор.</p>

<p>Безбедност</p>	<p>Млади у Лесковцу представљају значајан друштвени ресурс, али се суочавају са бројним безбедносним ризицима и претњама, укључујући насиље у породици и школи, вршњачко насиље, хулиганство, малолетничку деликвенцију, саобраћајне незгоде, социо-патолошке појаве, трговину људима, дискриминацију и ризике на интернету.</p> <p>Један од најзначајнијих безбедносних проблема је вршњачко насиље. Школски полицајци покривају све основне и средње школе, али њихов домет деловања је ограничен на просторије и окружење школе, због чега је важна и превенција ван школског простора. Хулиганство, нарочито оно повезано са навијачким групама, представља значајан безбедносни изазов, јер може довести младе у сукоб са законом. Стога је важно рано препознавати ризично понашање и едуковати младе о његовим последицама.</p> <p>Безбедност младих у саобраћају такође је кључна, с обзиром на то да су често учесници незгода као жртве или изазивачи. Локална самоуправа у сарадњи са релевантним институцијама ради на побољшању саобраћајне инфраструктуре и организовању образовних програма намењених безбедности младих у саобраћају.</p> <p>Савремене технологије и интернет доносе нове безбедносне изазове, јер млади као најчешћи корисници могу бити изложени ризицима кроз неовлашћен приступ личним подацима и конфликте на друштвеним мрежама. Због тога се ради на подизању свести о безбедном коришћењу интернета.</p> <p>Безбедност младих обухвата и радне односе, посебно за малолетнике, где је неопходна едукација о њиховим правима и безбедним условима рада. Такође, млади у Лесковцу често нису адекватно обучени за ванредне ситуације, што захтева организовање програма обуке у оквиру система цивилне заштите.</p> <p>Општа безбедност града утиче на безбедност младих, а најчешћи ризици укључују криминал, насиље, саобраћајне незгоде и малолетничку деликвенцију. Питања безбедности младих у Лесковцу решавају се кроз свеобухватну сарадњу локалних институција – Полицијске управе, Центра за социјални рад и образовних установа – уз циљ да млади буду заштићени и безбедни у свим аспектима свог живота.</p> <p>У Лесковцу, за унапређење безбедности младих и грађана, кључну улогу имају Савет за безбедност града и Савет за безбедност саобраћаја. Ови савети окупљају представнике локалне самоуправе, полицијских служби, образовних установа и других релевантних институција, а њихов задатак је праћење стања безбедности, координација превентивних активности и иницирање програма усмерених на смањење ризика за младе, укључујући вршњачко насиље, хулиганство и саобраћајне незгоде. Савети такође пружају оквир за институционалну сарадњу, унапређење саобраћајне инфраструктуре и подизање свести младих о безбедности, доприносећи стратешком и свеобухватном приступу безбедности у граду.</p> <p>Град Лесковац је 2013. године формирао Локални координациони тим за борбу против трговине људима, који окупља представнике релевантних институција и организација, укључујући полицију, правосуђе, здравствене и социјалне установе, Црвени крст и Канцеларију за младе. Тим делује у складу са Националном стратегијом за борбу против трговине људима и спроводи активности усмерене на превенцију, едукацију и заштиту жртава. Град Лесковац је 2019. године постао први град у Републици Србији који је потписао протокол о сарадњи са Центром за заштиту жртава трговине људима.</p>
<p>Спорт</p>	<p>Град Лесковац има дугу и богату спортску традицију. Мерила и принципи на којима се заснива улагање у спорт и спортску инфраструктуру у граду Лесковцу су промоција здравих стилова живота и стварање што бољих услова да се што већи број младих бави спортом.</p> <p>Локална самоуправа се активно укључује у планирање и развој ове значајне области за све грађане, спортисте и спортске клубове, савезе и удружења, и остваривање друштвене мисије која поред такмичарског има важан васпитни, здравствени, културни, социјални и други садржај.</p> <p>Визија развоја спорта града Лесковца је унапређење квалитета живота и обогаћивање друштвених односа грађана града Лесковца кроз бављење спортом, као елемента који је од суштинског значаја за развој личности и здравог начина живота, као и доступност спорта свим грађанима, посебно деци.</p>

	<p>Ако полагамо у будућност, онда полагамо у укључивање деце и младих да се баве спортом ради здравља као одговорни припадници локалне заједнице. Град Лесковац велику пажњу посвећује улагању у врхунски (професионални) спорт, где наши спортски клубови постижу запажене резултате.</p> <p>Рекреација и спортске активности су веома важне за шире становништво јер позитивно утичу на опште здравље и, према досадашњим медицинским сазнањима, смањују могућност ризика од настанка хроничних болести узрокованих пасивним начином живота. Унапређење области спорта за све може се посматрати као приоритетна активност којом се доприноси здравијем и активнијем становништву.</p> <p>Што се тиче спортске инфраструктуре, значајно се улаже како би се побољшали услови за бављење спортом. Град Лесковац располаже великим бројем школских терена, физкултурних сала, отворених теретана и теретана.</p> <p>Кључне институције представљају Установа за физичку културу "Спортски центар Лесковац", Спортска хала Дом Партизана Лесковац и Градски стадион Дубочица.</p> <p>Установа за физичку културу "Спортски центар Лесковац" и Спортска хала Дом Партизана Лесковац представљају организован облик управљања спортским објектима за рекреацију чији је оснивач Град Лесковац. Основне њихове делатности су услуге у области спорта које се за сада остварују у два сегмента: организовање и одигравање свих званичних утакмица и такмичења у разним спортовима, као и организовање разних спортских манифестација и турнира у различитим спортовима под покровитељством града Лесковца.</p> <p>Корисници услуга Спортског центра Лесковац су клубови са територије града, грађани, ученици основних и средњих школа, као и клубови са територије других градова и општина.</p> <p>У склопу центра Лесковац био је домаћин припрема и део успеха репрезентативних селекција и врхунских спортиста, појединаца који су се у нашим објектима припремали за највећа спортска такмичења.</p> <p>Градски стадион Дубочица представља најбитнији инфраструктурни објекат и један од најбољих стадиона по свим највећим стандардима, на коме се одигравају и организују репрезентативне и међународне утакмице.</p> <p>На територији града има преко 110 спортских организација различитих спортских грана, које се програмски финансирају и/или суфинансирају из буџета града Лесковца.</p> <p>За годишње програме у области спорта намењено је 200.000.000 динара за развој спорта и спортских организација, на тај начин Град Лесковац улаже и подстиче развој спорта, а наши спортисти остварују врхунске резултате на свим званичним и међународним такмичењима.</p>
--	---

3. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋИХ УСЛУГА ЗА МЛАДЕ

У Табели 8 представљене су услуге и активности за младе које су континуирано реализоване на територији Града Лесковца у претходних пет година.

Табела 8: Постојеће услуге за младе

Област	Активности /врста услуге	Носилац активности/ пружалац услуге
Награђивање најуспешнијих	<p>Награђивање младих талената – Програм подршке младим талентима града Лесковца - Фонд за младе таленте. Програм подршке младим талентима града Лесковца је намењен младим особама до 30 година које се истичу својим знањем, вештинама и достигнућима у различитим областима. Овај програм, кроз конкурс за подршку младим талентима са територије града, пружа прилику за финансијско награђивање младих који остваре запажене резултате на републичким и међународним такмичењима, олимпијадама, као и у областима науке, образовања, спорта, културе и уметности. Поред такмичења, програм подржава и младе који се усавршавају кроз студије, пружајући им подршку за развој потенцијала, унапређење знања и стицање нових вештина. Програм је осмишљен тако да мотивише младе да својим радом и трудом допринесу развоју локалне заједнице и сопственом личном и професионалном развоју. Млади таленти могу једном годишње остварити право на финансијску подршку у једној области, чиме се препознаје и вреднује њихов труд и достигнућа, а истовремено се подстиче континуирано усавршавање, развој креативности и иновативности, као и активно укључивање младих у друштвени живот града.</p>	Град Лесковац Канцеларија за младе

	<p>Награђивање ђака генерације основних школа. Програм награђивања ђака генерације намењен је ученицима завршних разреда основних школа који су у својим школама проглашени за ђаке генерације, као признање за изузетан успех постигнут током целог школовања. Сваки ђак генерације добија бицикл као награду, што поред симболичног признања за труд и рад, подстиче и неговање здравих стилова живота кроз физичку активност. Овом иницијативом се младима указује на важност посвећености, континуираног учења и личног развоја, а такође се подстиче мотивисаност ученика да наставе са одговорним и активним учешћем у школским и ваншколским активностима. Награда има и образовни значај јер ученицима показује да се труд и упорност вреднују и да квалитетан рад увек бива препознат.</p> <p>Омладинска картица је програм намењен младим особама који омогућава бројне погодности и олакшице у свакодневном животу младих на територији града Лесковца. Путем Јавног позива, млади од 18 до 30 година могу остварити право на омладинску картицу, која им пружа приступ разним повластицама у области културе, спорта, образовања и услуга у локалним установама и компанијама које учествују у програму. Омладинска картица има за циљ да подстакне активну укљученост младих у друштвени, културни и економски живот града, као и да промовише приступачност различитих садржаја и активности намењених младима. Користећи картицу, млади могу да уштеде средства, лакше учествују у спортским, едукативним и културним активностима, као и да се мотивишу на самосталан развој и активно учешће у локалној заједници.</p>	
Активизам и волонтеризам младих	<p>Програм „Активирај се!“ (Конкурс за финансирање омладинских волонтерских пројеката у циљу подстицања активизма и волонтеризма младих) намењен је финансирању и суфинансирању омладинских волонтерских пројеката који имају за циљ подстицање активизма, волонтеризма и друштвене ангажованости младих у Лесковцу. Циљ овог програма је да младима пружи могућност да развијају своје идеје, предлажу иновативне активности и активно допринесу решавању проблема у локалној заједници. Пројекти могу обухватати различите области, као што су уређење јавних површина у којима млади проводе слободно време, едукација, екологија, култура, спорт, предузетништво и друго, при чему се подстиче тимски рад, креативност и одговорност младих. Финансирање и суфинансирање омогућава младима да реализују своје волонтерске иницијативе уз подршку града, пружајући им ресурсе за организацију активности, материјалну и логистичку подршку, као и видљивост у локалној заједници. Овај програм има значајну улогу у изградњи свести о важности волонтеризма, развоју лидерских и организационих вештина, као и у оснаживању младих да активно учествују у друштвеном животу свог града.</p> <p>Канцеларија за младе Лесковац је током 2020. године, као одговор на потребе локалне заједнице у условима пандемије, иницирала и реализовала волонтерски сервис као један од кључних програма активног укључивања младих у пружање подршке грађанима. Овај сервис је функционисао као организован и ефикасан оперативни механизам, усмерен ка јачању солидарности, друштвене одговорности и активизма младих. У оквиру програма ангажовано је око 150 младих волонтера, који су били систематично организовани кроз кол-центар задужен за пријем, евиденцију и обраду захтева грађана, као и кроз мрежу теренских волонтера. Кроз ове активности млади су стицали практична искуства, развијали организационе и комуникационе вештине, као и осећај личне и друштвене одговорности, истовремено пружајући конкретну помоћ у виду доставе намирница, лекова и других неопходних потрепштина.</p> <p>Подршка културним и спортским догађајима, млади се ангажују као волонтери у планирању и организацији различитих културних и спортских активности, укључујући фестивале, концерте, спортска такмичења и друге јавне манифестације од значаја за град. Ово учешће омогућава младима да развијају организационе и комуникационе вештине, стичу практично искуство у раду са публиком и учесницима, и активно доприносе промоцији културног и спортског живота локалне заједнице.</p>	Град Лесковац Канцеларија за младе Црвени крст Удружња младих/за младе

	<p>Млади се укључују у волонтерске активности поводом различитих значајних датума, као што су Међународни дан волонтера, Дан младих, Дан планете Земље, Дан борбе против трговине људима, Дан девојчица, Дан борбе против ХИВ-а и други важни датуми. Ово учешће омогућава младима да развијају свест о друштвеним и еколошким темама, активно учествују у промоцији права и здравља, као и да доприносе јачању солидарности и заједништва у локалној заједници.</p> <p>Према подацима Црвеног крста Лесковац, у њиховом програму континуирано учествује око 100 активних волонтера, што указује на значајан потенцијал за укључивање младих у локални волонтерски сервис. Овај ресурс омогућава даљи развој и умрежавање волонтерских активности, пружајући младима могућност да стичу искуства, развијају своје вештине и активно доприносе друштвеној заједници. Програми едукације о волонтеризму. Кроз радионице и тренинге млади стичу знања и вештине неопходне за рад са различитим циљним групама, укључујући децу, старије особе и особе са инвалидитетом. Такође, програми их оснажују да покрећу и реализују сопствене иницијативе, развијају лидерске и организационе способности и активно доприносе заједници кроз осмишљене и корисне волонтерске пројекте.</p> <p>Еколошке акције, млади активно учествују у пошумљавању, чишћењу јавних површина, уређењу паркова и обала реке, а поред физичког ангажовања, ове активности обухватају и кампање усмерене на развијање еколошке свести, подстицање одговорног понашања према животној средини и јачање свести о значају одрживог развоја у локалној заједници</p>	
Неформално образовање	<p>Бесплатне радионице, обуке и курсеви за младе. Програм пружа доступност неформалног образовања у циљу стварања услова за лакше запошљавање, квалитетно провођење слободног времена и развој креативности код младих.</p> <p>У оквиру програма организују се курсеви страних језика (енглески, немачки, италијански, шпански, руски), курс дактилографије, информатика – пословни пакет, обуке за кројаче, керамичаре и персоналне тренере, као и курсеви неге и лепоте (маникир са надogradњом, професионално шминкање, масаже) у трајању од један до три месеца. Радионице и курсеви се одржавају у Омладинском клубу или онлајн.</p> <p>Организовање обука, едукација и радионица на пријемчив и атрактиван начин омогућава младима стицање знања и вештина, квалитетно провођење слободног времена, развој личних потенцијала, активно учешће у друштву, као и јачање креативности, иновативности и иницијативе.</p> <p>Музичке радионице (школа дубњева и гитаре). Канцеларија за младе у сарадњи са невладином организацијом „Музичка комуникација“ организује бесплатне музичке радионице за младе. Радионице дубњева одржавају се сваког уторка и четвртка од 19 до 21 сат у просторијама Омладинског клуба. Поред стицања музичких знања и вештина, учесници имају прилику да развијају креативност, музичку комуникацију и тимски рад кроз практичан и интерактиван приступ настави</p> <p>Обуке за развој професионалних вештина и повећање запошљивости спроводе Национална служба за запошљавање (НСЗ), Центар за развој Јабланичког и Пчињског округа, Регионални иновациони стартап центар Лесковац, као и представници цивилног сектора. Ове обуке омогућавају младима стицање практичних знања, развој професионалних компетенција и припрему за активније укључивање на тржиште рада.</p>	<p>Град Лесковац Канцеларија за младе Национална служба за запошљавање (НСЗ) Удружење „Музичка комуникација“ Удружња младих/за младе Центар за развој Јабланичког и Пчињског округа Регионални иновациони стартап центар Лесковац</p>

Здравље и безбедност младих	<p>Саветовалиште за младе града Лесковца спроводи активности усмерене на превенцију злоупотребе психоактивних супстанци, промоцију репродуктивног здравља, безбедност на интернету и друге теме значајне за младе. Поред редовних активности, обележавају се важни датуми из календара здравља у сарадњи са свим релевантним локалним актерима.</p> <p>Полицијска управа Лесковац и Канцеларија за младе реализују активности које имају за циљ повећање безбедности младих, како самостално, тако и у партнерству са другим организацијама, како би досегли до што већег броја младих.</p> <p>Локални координациони тим за борбу против трговине људима, формиран 2013. године, постигао је значајне резултате и често се наводи као пример добре праксе широм Србије.</p> <p>Превентивне и едукативне активности обухватају: континуирани рад Саветовалишта, предавања у школама и за родитеље, гостовања у медијима, дане отворених врата, радионице о менталном здрављу младих, програм здравих стилова живота, кампање за превенцију злоупотребе психоактивних супстанци, радионице о безбедности на интернету, саобраћајну безбедност младих, психо-физичку припрему трудница и школу родитељства.</p>	Град Лесковац Канцеларија за младе Дом здравља Полицијска управа Удружња младих/за младе
Мобилност	<p>Екскурзија за ученике завршних разреда средњих школа. Право на награду екскурзију остварују ученици завршних разреда средњих школа са просечном оценом 5,00 за успех постигнут током школовања. Овом активношћу подстиче се лични развој младих, подржава њихово будуће школовање и омогућава упознавање других култура, језика и обичаја. Реализацијом екскурзије подстиче се и мобилност младих кроз образовну, културну и туристичку покретљивост, уз заслужен одмор као награду за њихов труд и рад.</p> <p>Умрежавање студената. Програм умрежавања студената има за циљ окупљање студената различитих факултета и образовних профила како би се створила платформа за размену искустава, знања и информација. Овакво међусобно повезивање омогућава студентима да добију подршку у свом академском и личном развоју, размене идеје и предложе иновативна решења за изазове са којима се сусреће локална заједница. Програм подстиче студенте на сарадњу и заједничко деловање, како би њихове активности и пројекти директно допринели развоју града Лесковца и побољшању квалитета живота у локалној заједници. Поред тога, омогућава се размена контаката, учешће у едукативним радионицама, семинарима и стручним догађајима, што студентима пружа могућност да унапреде своје компетенције, развију лидерске и организационе вештине и стекну вредно искуство за будућу каријеру.</p> <p>Умрежавање младих привредника. Програм умрежавања младих привредника има за циљ окупљање што већег броја младих предузетника из Лесковца ради међусобно повезивања, размене искустава и успостављања партнерстава која могу унапредити њихово пословање. Кроз ову иницијативу млади привредници добијају прилику да уче једни од других, размењују добре праксе и стварају контакте који могу допринети развоју нових идеја и иновативних пројеката. Програм укључује организовање едукација, радионица, стручних семинара и студијских посета, које омогућавају младима да унапреде своје пословне вештине, стекну нова знања о савременим трендовима у привреди и економији, као и да развију своју мрежу професионалних контаката. На овај начин подстиче се предузетнички дух, иновативност и активно учешће младих у локалној економији и друштву.</p>	

Запошљавање	<p>Национална служба за запошљавање (НСЗ) пружа услуге усмерене на запошљавање младих и развој каријере, укључујући каријерни сервис, обуке за повећање запошљивости, клубове за активно тражење посла, обуке за започињање сопственог посла, као и обуке усмерене на тржиште рада и развој професионалних компетенција.</p> <p>Поред НСЗ, значајан допринос у Лесковцу пружају Центар за развој Јабланичког и Пчињског округа, који подржавају младе у развоју предузетничких вештина, иновативних пројеката и покретању сопствених бизниса.</p> <p>Организација „Хелп“ (Help) уз подршку Града Лесковца реализује програм под називом „Помоћ при запошљавању и samozapošljavanju угрожених група“. Циљ програма је подршка младима и другим угроженим групама у процесу запошљавања или покретања сопственог бизниса. Програм обезбеђује суфинансирање грантова за куповину опреме, материјала и других ресурса неопходних за успешно покретање и развој сопственог посла. Овом иницијативом се подстиче економска самосталност младих, развој предузетничких вештина и оснажује могућност да млади активно учествују у локалној економији и заједници.</p> <p>Град Лесковац, у сарадњи са Националном службом за запошљавање, подржава младе кроз програм стручне праксе за средњошколце са просеком 9 и више, као и за високообразоване особе. Поред тога, млади до 30 година имају могућност остваривања подршке кроз програме samozapošljavanja.</p>	<p>Град Лесковац Национална служба за запошљавање (НСЗ) Центар за развој Јабланичког и Пчињског округа Организација „Хелп“ (Help)</p>
-------------	--	---

Представљене услуге и активности за младе углавном су оправдале очекивања њихових организатора и реализатора. Од оних чији ефекат је могуће илустровати конкретним резултатима, издвајају се следећи програми:

Награђивање младих талената – Фонд за младе таленте: Програм је резултирао значајним бројем младих који су препознати и подржани у својим постигнућима на републичким и међународним такмичењима, у областима науке, образовања, културе, спорта и уметности. Захваљујући финансијској подршци, млади таленти су остварили могућност да даље развијају своје способности, учествују на додатним семинарима и усавршавањима, а многи од њих су своје знање применили и у активностима од значаја за локалну заједницу. Програм је позитивно утицао на мотивисаност младих, подстицај креативности и иновативности, као и на укљученост младих у друштвени живот града.

Програм „Активирај се!“ – волонтерски пројекти за младе: Овај програм је показао значајне резултате у погледу развоја волонтеризма, активизма и друштвене ангажованости младих у Лесковцу. Млади су кроз пројекте реализоване у периоду 2021–2025. године активно учествовали у еколошким акцијама, организацији културних и спортских манифестација, као и у едукативним радионицама. Програм је омогућио стицање практичних искустава, развој лидерских и организационих вештина, као и јачање свести о друштвеној одговорности.

Највећи изазов са којим се суочава Национална служба за запошљавање (НСЗ) односи се на моти-

висање младих да се пријаве на евиденцију и на тај начин буду укључени у програме за младе. Такође, искуство рада показује да млади често немају интересовања за послове који су тренутно најтраженији на тржишту, као што су занатски, грађевински, машински и електро послови, као и бројни манипулативни послови у производњи или магацинима.

Остале активности: Програми као што су омладинска картица, екскурзије за ученике завршних разреда средњих школа, умрежавање студената и младих привредника, као и едукације за развој професионалних вештина, показали су значајан утицај на лични и професионални развој младих, али и на јачање локалне заједнице кроз активну укљученост младих у различите друштвене активности.

Већина услуга и програма за младе у Лесковцу оправдала је очекивања организатора, док се активности које нису достигле пун потенцијал требају реорганизовати и прилагодити како би у будућем периоду оствариле боље резултате.

4. АНАЛИЗА ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА СПРОВОЂЕЊА ПРЕТХОДНОГ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА

Стратегија унапређења положаја младих града Лесковца за период 2021–2025, која је обухватала и Локални акциони план, усвојена је са циљем унапређења положаја младих у девет приоритетних области: запошљавање и предузетништво младих, образовање, васпитање и обука младих, активизам

и активно учешће младих, здравље и благостање младих, безбедност младих, социјална укљученост младих, заштита животне средине, информисање младих и култура и креативност младих. Овај документ представљао је стратешки оквир за развој и координацију локалних политика према младима и био је усклађен са Националном стратегијом за младе 2015–2025, као и са другим релевантним националним и локалним документима.

Град Лесковац је за спровођење активности предвиђених Локалним акционим планом издвајао средства која су реализована преко јавних конкурса, усмерених и на подршку цивилном сектору, као и на активности институција и установа. Издвајања по годинама била су следећа:

Табела 9: Издвајања по годинама

Година	2021.	2022.	2023.	2024.	2025.
Износ (РСД)	24.348.000	24.648.000	32.840.000	40.410.000	44.720.000

Опис и анализа постојећих програма и услуга за младе у граду Лесковцу обухвата активности које су спровођене у периоду од 2021. до 2025. године, али и програме који се реализују у дужем временском континуитету, почев од претходних стратешких циклуса. Град Лесковац је, кроз своје институције, пре свега Канцеларију за младе, али и кроз установе из области културе, спорта, образовања и науке, систематски и плански улагао у развој омладинске политике и унапређење квалитета живота младих.

Канцеларија за младе града Лесковца представља кључни институционални механизам за планирање, координацију и спровођење локалне омладинске политике, али се реализација мера и активности спроводи у тесној сарадњи са другим градским институцијама, установама културе и спорта, образовним институцијама, научним установама, као и организацијама цивилног друштва. Такав међусекторски приступ омогућио је свеобухватно деловање и обухват већег броја младих различитих узраста и интересовања. Кроз различите програме и услуге, Канцеларија за младе у континуитету одговара на потребе младих у областима образовања, активизма, запошљавања, културе, волонтеризма, социјалне укључености и менталног здравља. Постојећи програми показују висок степен разноврсности, континуитета и обухвата, као и јасну усмереност ка подршци личном и професионалном развоју младих.

Један од најзначајнијих и дугорочно најпрепознатљивијих програма јесте програм „Награђивање младих талената – Фонд за младе таленте“, који се

спроводи од 2013. године. Овај програм има за циљ препознавање, вредновање и подстицање изузетних резултата које млади остварују у области образовања, науке, уметности и спорта. Награђивањем ученика и студената који постижу врхунске резултате на националним и међународним такмичењима, као и студената са високим просеком оцена, град Лесковац шаље јасну поруку да знање, труд и посвећеност представљају друштвене вредности.

До сада је кроз овај програм награђено више од 6.000 младих, док укупна издвајања у периоду од 2013. до 2025. године прелазе 200 милиона динара. Континуитет програма, јасно дефинисани критеријуми и транспарентна процедура доприносе његовој одрживости и поверењу јавности. Ова мера има и дугорочне ефекте, јер мотивише млађе генерације на постизање бољих резултата и подстиче развој људског капитала у локалној заједници. У периоду од 2021–2025 награђено је укупно 2.592 младих талената, за шта је из буџета града издвојено 91.429.778 динара.

Додатну подршку најуспешнијим ученицима представља и наградна екскурзија за ученике завршних разреда средњих школа са оствареним одличним успехом. Овај програм, који се реализује од 2015. године, обухватио је до сада 870 носилаца Вукове дипломе. Поред симболичког и мотивационог карактера, екскурзија има и васпитно-образовну димензију, јер омогућава младима да прошире знања о културно-историјском наслеђу Републике Србије и развијају социјалне вештине. У периоду од 2021–2025 награђено је наградном екскурзијом укупно 390 носилаца дипломе Вука Караџића.

Сличан циљ има и програм награђивања ђака генерације основних школа, којим се најбољим ученицима пружа признање за досадашње школске успехе. Додела бицикала као награде има и додатну вредност у промоцији здравих стилова живота и физичке активности код деце и младих. У периоду од 2021–2025 награђено је 120 ђака генерације основних школа са 120 бицикала, за шта је издвојено 2.714.749 динара.

Програм „Активирај се!“ представља један од кључних инструмената за подстицање активизма и волонтеризма младих на локалном нивоу. Омогућавајући младима да самостално осмишљавају и реализују пројекте од значаја за заједницу, овај програм директно доприноси развоју иницијативности, одговорности и осећаја припадности заједници. У периоду од 2015. до 2025. године подржано је 182 волонтерска пројекта, уз учешће преко 6.000 мла-

дих. Пројекти су били усмерени на различите области – од заштите животне средине и уређења јавних простора, до едукација, културних активности и развоја социјалних и предузетничких вештина. Значај овог програма огледа се и у чињеници да велики број младих кроз прво волонтерско искуство стиче искуства о волонтирању. У периоду од 2021–2025 подржано је 93 пројекта удружења младих, удружења за младе или ученичких парламената средњих и високих школа са територије града Лесковца, за шта је из буџета града издвојено 11.287.193 динара, а подржано је 93 пројекта, од чега 58 пројекта удружења, а 35 пројекта ученичких парламената.

Посебан допринос развоју волонтеризма пружа и Волонтерски центар, који младима омогућава континуирано укључивање у активности у различитим секторима. Кроз волонтерске кампове, радне акције и тематске пројекте, млади добијају прилику да активно допринесу заједници, али и да развијају личне и професионалне вештине.

Програми бесплатних радионица и курсева, реализовани уз подршку Министарства туризма и омладине и града Лесковца, представљају значајан допринос повећању запошљивости младих. Усмерени су на стицање практичних знања и вештина које су у складу са потребама тржишта рада, као и на подршку младима који желе да покрену сопствени бизнис. У периоду од 2021–2025 кроз ове програме неформалног образовања прошло је готово 240 младих, а укупна издвајања износила су више од 7.534.000 динара. Овакви програми доприносе смањењу незапослености младих и јачању њихове конкурентности, али и подстичу развој предузетничког духа и самозапошљавања.

Инфо центар Канцеларије за младе додатно подржава младе у процесу професионалне оријентације, пружајући информације о образовним и пословним могућностима, као и саветодавну подршку у вези са каријерним планирањем.

Програми умрежавања студената и младих привредника имају за циљ јачање веза између младих људи, размену знања и искустава и подстицање локалног развоја. Умрежавањем студената који студирају у земљи и иностранству, град Лесковац настоји да задржи контакт са младим, високообразованим кадром и створи предуслове за њихов повратак и ангажовање у локалној заједници. Слично томе, умрежавање младих привредника доприноси развоју предузетништва, јачању пословних веза и размени добре праксе, како на локалном, тако и на регионалном нивоу.

Омладинска картица представља иновативан механизам подршке младима, који обезбеђује повлашћен или бесплатан приступ културним, спортским и образовним садржајима. Кроз развијену међусекторску сарадњу са установама и привредним субјектима, ова мера доприноси равноправнијем приступу услугама и побољшању квалитета живота младих.

Посебна пажња у претходном периоду посвећена је унапређењу менталног здравља младих, кроз едукативне активности, трибине и развој психосоцијалне подршке. Ова област препозната је као један од приоритета, с обзиром на изазове са којима се млади суочавају у савременом друштву.

Локални омладински парламент представља важан механизам партиципације младих, омогућавајући им да активно учествују у дијалогу са доносиоцима одлука и артикулишу своје потребе и иницијативе. Рад Парламента доприноси развоју демократске културе, активног грађанства и одговорности код младих.

Самит омладинских представника додатно позиционира град Лесковац као простор окупљања успешних и активних младих, подстичући размену идеја и умрежавање на националном нивоу.

Све наведене активности и програми указују на то да град Лесковац има развијен и функционалан систем подршке младима, који се континуирано унапређује и прилагођава потребама младих. Посебно је значајно истаћи да је Лесковац један од ретких градова у Републици Србији који у дужем временском периоду, без прекида, доноси и спроводи стратешке документе у области омладинске политике, чиме обезбеђује континуитет, институционалну стабилност и одрживост мера усмерених ка младима. Оваква пракса представља добру основу за израду и спровођење новог стратешког документа за период 2026–2028. године, уз даље јачање система евалуације, међусекторске сарадње и дугорочног планирања.

Имплементација Локалног акционог плана остварена је и кроз сарадњу са Министарством туризма и омладине, путем јавних конкурса овог министарства. Спровођење плана донело је видљиве резултате, нарочито у областима неформалног образовања, награђивања младих, културе и креативности младих, здравствене заштите и партиципације. Ови резултати огледају се у већем броју пројеката и манифестација, подизању свести о здрављу и повећаном активно учешћу младих у локалним иницијативама и одлукама.

Иако је већина активности успешно реализована, уочене су могућности за даље унапређење, пре свега у области развоја мера за запошљавање младих, унапређења системског финансирања и јачања евалуације спроведених мера, како би се резултати активности учинили још одрживијим.

Током периода 2021–2025. године, град Лесковац је континуирано унапређивао положај младих кроз систематске програме и мере, пружајући подршку образовању, активизму, волонтеризму и запошљавању. Нови програм за период 2026–2028. наставља ову праксу, са циљем јачања ефективности мера, подстицања младих да остану у граду и развоја њиховог потенцијала.

Искуства стечена током овог периода, као и примери добре праксе, представљају важну основу за унапређење новог стратешког документа за младе, који ће обухватити период 2026–2028.

5. SWOT АНАЛИЗА

За израду Програма коришћена је „SWOT” анализа, као инструмент за процену јачих и слабих страна (S - strengths, W - weaknesses), прилика (O - opportunities) и претњи (T - threats) које могу утицати на њих. У контексту Програма, идентификовани су унутрашњи и спољашњи фактори који могу утицати на успех или спровођења мера и активности које су дефинисане Програмом и детаљније разрађене акционим планом. Резултати SWOT анализе представљени су у табели испод.

Табела 10: SWOT анализа

Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Заинтересованост локалне самоуправе за решавање проблема младих • Подршка локалне самоуправе пројектима за младе • Обуке и стручне праксе за младе у организацији Националне службе за запошљавање (НЗС) • Удружења која се баве питањима младих • Савет за младе • Канцеларија за младе • Омладински клуб • Награђивање младих • Омладински активизам кроз волонтерске пројекте • Служба за здравствену заштиту деце и школске деце при Дому здравља • Постојање ученичких парламената у средњим и основним школама • Развијена мрежа основних и средњих школа на територији града Лесковца • Седиште Академије струковних студија Јужна Србија • Добра сарадња са министарством омладине и спорта Републике Србије • Развијена спортска инфраструктура/Могућности бављења спортом 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољан број високошколских институција • Недовољна умреженост и сарадња локалних установа, институција и организација које се баве младима • Недостатак организованог и квалитетног слободног времена • Недовољна информисаност младих о друштвеним догађајима • Недовољан број простора прилагођених потребама младих • Недовољна умреженост и сарадња локалних установа, институција и организација које се баве младима • Недовољно развијене предузетничке вештине • Немотивисани и незаинтересовани млади за социјална питања и предузетништво • Неразвијена критичка мисао младих • Недовољна видљивост омладинских удружења • Неразвијена еколошка свест младих • Недовољно развијена инфраструктура у руралном делу града • Одлазак младих из града • Мали број програма за инклузију • Недовољно културних дешавања и ваннаставних активности у селима намењених ђацима
Могућности, прилике (спољашњи аспект)	Претње/опасности (спољашњи аспект)
<ul style="list-style-type: none"> • Запошљавање кроз волонтеризам • Организовање квалитетних културних и спортских манифестација • Оснаживање омладинских организација • Размена искуства и боља међусекторска сарадња • Могућност коришћења националних и међународних фондова намењених пројектима и програмима који су усмерени на младе • Системски приступ информисаности у сфери здравља, безбедности и социјалне политике • Успостављање сарадње са еколошким удружењима ради подизања свести младих о значају екологије • Креирање нових мера помоћи за младе предузетнике • Обогаћивање културних и забавних садржаја • Развој организација младих и организација које се баве младима 	<ul style="list-style-type: none"> • Немотивисаност младих • Смањење броја деце у основном и средњем образовању • Миграције младих • Неусклађеност потреба тржишта рада и образовних профила • Недовољна заступљеност практичног рада у средњим стучним школама • Нефункционалан закон о волонтирању • Недостатак мотивације и ангажовања људских ресурса у области рада са младима • Недостатак мотивације и ангажовање младих у активностима које се на њих односе

6. АНАЛИЗА ПОТРЕБА МЛАДИХ И ДЕФИНИСАЊЕ ПРОБЛЕМА

1. Анализа потреба младих

У складу са Законом о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18) и Уредбом о методологији израде докумената јавних политика („Службени гласник РС”, број 20/25), у периоду од 06. октобра 2025. године до 17. октобра 2025. године, спроведено је истраживање потреба младих узраста од 15 до 30 година, како би се испитале њихове жеље, размишљања, интересовања и ставови. Анкетирање је спровела Канцеларија „UNICEF-а”, уз подршку 36 волонтера (22 девојка и 14 момака) који су претходно прошли обуку на тему коришћења U-Report платформе.

У циљу што ширег обухвата младих за учешће у анкети, „UNICEF” је укључио све ученичке парламенте са територије града Лесковца, Локални омладински парламент, као и удружења младих и за младе у Лесковцу, са којима је одржао састанке. Удружења која су учествовала у анкетирању су: Музичка комуникација, Тим 42, „Under“, „коЛаб“, Омладински институт за здравље и развој – ЗДРАВ, Логос, Хисарски шампиони, Креативни центар, Звонце, „TomorrowLe“, Лесковачке приче, ЕУ Зона, Омладински покрет за просперитет села „Фамилија“ Злоћудово и Скобаљић.

Резултати анкете, искоришћени су као полазна основа за израду овог програма. Поред тога, представљени резултати овог истраживања представљају значајан извор информација у вези са укључивањем младих у процес креирања јавних политика.

Анкета је спроведена у форми упитника којима су обухваћене следеће области:

- Образовање и доступни програми;
- Простори за младе;
- Активизам и волонтеризам;
- Запошљавање и мобилност младих;
- Здравље и благостање.

Укупан број младих који је приступио анкетирању је 1.236:

- 94.82% испитаника припада категорији од 15 до 19 година;
- 3.80% испитаника припада категорији од 20 до 25 година;
- 1.13% испитаника припада категорији 26–30 година;
- 0.24% испитаника је непознате старосне категорије;

- 62.78% анкетираних је женског, а 36% мушког пола, остатак припада категорији „друго“;
- 15.78% испитаника изјаснило се да има неку врсту инвалидитета;
- 2.59% младих идентификовало се као део ромске популације.

У даљем тексту Програма, биће описани најзначајнији резултати анкете по наведеним областима.

1.1. Образовање и доступни програми

Истраживање спроведено у Лесковцу септембра 2025. године обухватило је 1.219 младих, углавном средњошколаца (74% похађа четворогодишњу средњу школу), од којих 48% никада није учествовало у програмима неформалног образовања. Главни разлози за то су недостатак информација о програмима (41%) и незаинтересованост (34%), док међу незаинтересованима предњачи недостатак времена (41%). Млади углавном позитивно оцењују теме и креативност постојећих програма, али су мишљења подељена око довољног броја бесплатних опција доступних свима. Најтраженије вештине за развој су комуникација (34%), а теме које највише занимају су запошљавање (21%), лични развој и здравље младих (по 17%). О програмима се најчешће информису преко интернета (53%) и друштвених мрежа (24%). Укупно, постоји потенцијал за веће учешће младих ако се побољша информисање и доступност бесплатних програма.

1.2. Простори за младе

Анкета о просторима за младе у Лесковцу обухватила је 1.107 испитаника, углавном женског пола (64%), а већина је оценила квалитет провођења слободног времена неутрално (40% оцена 3), док је 27% дало негативне оцене (1 или 2). Млади најчешће проводе слободно време уз рачунар, таблет или телефон (34%), са пријатељима (32%) или гледајући ТВ (21%). Готово половина (47%) сматра да нема довољно културних дешавања за младе, док 30% верује да их има, али треба још, а да би се подстакло активније праћење, предлажу разноврснију понуду (32%), боље информисање (28%) и већи број догађаја (26%). Као недостајућа културна дешавања истичу се концерти популарне музике (36%), биоскопске пројекције (24%) и промоције књига (10%). Већина (57%) наводи да у граду не зна да ли постоји јавни простор или омладински центар за слободно време, а међу онима који знају за њих, 39% је веома задовољно, али 27% примећује недостатак прилаго-

ђености осетљивим групама. Као главни недостаци за боље провођење слободног времена наводе се већи број кафића и клубова (28%), већа понуда спортских садржаја (20%) и рекреативно-културни садржај (18%).

1.3. Запошљивост и мобилност младих

Анкета о запошљивости и мобилности младих у Лесковцу обухватила је 880 испитаника, углавном женског пола (66%), при чему 29% тренутно тражи посао (или други ако су запослени). Већина (56%) сматра да су у граду доступне услуге за подстицање запошљавања младих, са најзаступљенијим радним праксама и стажирањем (24%), јавним конкурсима за посао (17%) и курсевима страног језика (17%). Као највеће препреке за покретање сопственог посла истичу се незнање како започети (35%) и недостатак финансијске подршке (29%), док су обуке из предузетништва и финансијске писмености недоступне за 38%, а из дигиталних вештина за 28% испитаника. У последњих 12 месеци, 46% је путовало у Србији до 3 пута, док је 50% путовало у иностранство до 3 пута, са главним препрекама за чешћа путовања у иностранство као што су недостатак новца (52%) и времена (23%). За програме путовања у иностранство (Млади у акцији, волонтерски кампови), 43% није чуло, 25% је чуло али није информисано, а само 4% је искористило ту могућност, при чему 67% нема жељу да се тиме професионално бави.

1.4. Здравље и благостање младих

Анкета о здрављу и благостању младих у Лесковцу обухватила је 817 испитаника, при чему су млади од 14 до 19 година доминантни (94%), а као најосетљивије групе истичу се млади угрожени сиромаштвом (36%), са инвалидитетом (15%), избегли и расељени (10%) и LGBTQIA+ (6%). Већина испитаника се не слаже или је неутрална по питању довољности подршке осетљивим групама у образовању (35% оцена 3, 23% оцена 2), тражењу посла (33% оцена 3, 26% оцена 2), приступу културним, спортским и едукативним програмима (36% оцена 3, 21% оцена 2), док се по питању дискриминације мишљења деле (32% оцена 3, 20% оцена 2). Око 30% младих учествује у спортским активностима 1-3 пута недељно, 25% свакодневно, али 23% уопште не учествује. Међу сексуално активнима, само 15% редовно користи заштиту, док 62% није сексуално активно, а по питању алкохола 27% никада не пије, 29% 1-2 пута месечно, а 8% свакодневно. Програми превенције ризичног понашања не постоје по ми-

шљењу 24% испитаника, а нису познати за 38%, док су услуге за ментално здравље недоступне или непознате за 24%, а 23% сматра да млади не траже помоћ због стида. За побољшање безбедности, предлажу се едукације на тему безбедности младих (47%), појачане полицијске патроле (13%) и саобраћајне контроле (12%).

1.5. Активизам и волонтеризам

Анкета о активизму и волонтеризму у Лесковцу обухватила је 1.004 испитаника, а већина је оценила могућности учешћа младих у доношењу одлука у локалној управи, културним и спортским организацијама негативно или неутрално (већина оцена 1-3). Око 43% испитаника зна за ученичке парламенте и верује да они утичу на одлуке у школама, док 32% сматра да немају утицај, а 24% није упознато са њима. Само 27% је икада волонтирало, при чему се најчешће информишу преко пријатеља (32%), друштвених мрежа (21%) и интернета (19%), док они који нису волонтирали наводе недостатак информација (47%) и времена (17%) као главне разлоге. Као најпотребније области за волонтерске акције истичу се хуманитарни рад и подршка угроженима (35%), образовање (18%) и социјална инклузија (17%). Мотивације за волонтирање укључују стицање нових знања и искустава (33%), допринос решавању проблема (25%) и упознавање нових људи (23%). Око 66% испитаника није или је слабо информисано о програмима подршке младима у граду, попут финансијске помоћи или стипендија.

2. Анализа проблема

На основу резултата анкете, може се закључити да је **главни проблем ниско учешће младих у друштвеном, културном и цивилном животу града Лесковца**, а да је **примарни узрок тога недостатак информисаности**. Као могуће последице тог главног проблема, јављају се разни други могући проблеми: пораст нивоа ризичних понашања, пораст незапослености и одлазак младих из града, пад мотивације за друштвеним ангажманом, појачана неједнакост и маргинализација рањивих група, смањена културна и спортска активност младих, смањен квалитет живота.

Ово се јасно види из свих анкета:

- Само 27% младих је икада волонтирало или учествовало у акцијама решавања локалних проблема (73% никада).
- Могућности за учешће у доношењу одлука у локалној управи оцењене су лоше или неутрално

(37% оцена 3, 23% оцена 1, 22% оцена 2).

- 48% младих никада није учествовало у програмима неформалног образовања, а 57% не зна да ли постоји омладински центар.
- 47% сматра да нема довољно културних дешавања, а чак 66% је слабо информисано о програмима подршке младима.
- Само 4% је искористило програме мобилности у иностранству, док 43% за њих уопште није чуло.

Недостатак информисаности се понавља као кључни разлог за неучешће у свим областима (волонтеризам, култура, активизам, мобилност, образовање).

Дакле, низак ниво партиципације младих у друштвеном животу града јесте централни проблем, док је слаба информисаност његов главни узрок, а не, на пример, незаинтересованост или недостатак времена (који су секундарни).

3. Анализа упоредне праксе

Приликом израде Програма, анализирани су активности Канцеларија за младе и удружења које се баве младима, а које би могле да буду примењене у Лесковцу:

- Студентске и ученичке стипендије по дефицитарним занимањима: услов је да млади по завршетку школовања раде у граду, пример града Суботице;
- Град Ужице као пример добре праксе у подстицању волонтеризма и активног учешћа младих у заједници;
- Град Лозница као пример за међусекторског деловање на локалном нивоу.

4. Промена која се постиже спровођењем Програма

На основу анализе расположивих могућности и утврђених потреба младих у Лесковцу, дефинисани су кључни правци даљег развоја омладинске политике, узимајући у обзир расположиве финансијске и друге ресурсе локалне самоуправе.

Програмом се тежи суштинском и одрживом побољшању положаја младих, кроз трансформацију тренутног стања – недовољне информисаности, слабе мотивације, ограничених ресурса и ниског учешћа у животу заједнице – у окружење које омогућава младима активније, одговорније и видљивије укључивање у друштвени, културни и економски живот града.

Постизање ових промена пратиће се кроз јачање капацитета младих, већу укљученост у процесе доношења одлука, као и проширење обима и доступности услуга и садржаја намењених младима.

За успешну реализацију неопходна је континуирана координација свих одговорних актера омладинске политике, уз прецизно и правовремено извештавање надлежних органа о оствареним резултатима.

V ВИЗИЈА

Визија Програма дефинисана је у складу са жељеним променама и проистиче из анализе потреба младих, проучавања релевантних планских докумената и претпоставки будућих друштвених кретања.

Лесковац је град у коме млади остају и граде своју будућност, јер живе у здравом, безбедном и подстицајном окружењу које им омогућава пун лични, професионални и друштвени развој, уз потпуно поштовање и валоризацију њихових права, потенцијала и индивидуалних потреба.

VI ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА

Програм садржи **један општи циљ и три посебна циља**, који су усклађени са циљевима Плана развоја града Лесковца за период 2023-2029. године и Стратегије за младе у Републици Србији за период од 2023. до 2030. године.

Табела 11: Општи и посебни циљеви програма

Општи циљ: Повећање активног учешћа младих у друштвеном, културном и економском животу града
Посебни циљеви
Јачање запошљивости младих и развој њиховог предузетничког потенцијала.
Јачање свести младих о здравом начину живота, безбедносној култури и менталном здрављу
Оснаживање волонтерског духа уз повећање информисаности младих

6 Посебни циљеви 3, 4. и 5. ове стратегије - активизам, образовање и запошљавање и здравље безбедност младих, подударују се са резултатима анализе стања које су спроведене приликом израде Програма. На тај начин је постигнута усклађеност са крвним планским документом.

Табела 12: Разрада приоритетног циља

Општи циљ	Показатељ учинка	Почетна вредност у 2025. години	Циљана вредност у 2028. години	Извор провере
Повећање активног учешћа младих у друштвеном, културном и економском животу града.	Број подељених омладинских картица у току године	500	800	Извештај о раду КЗМ
	Број уговора о финансирању и суфинансирању пројеката за младе	21	25	Извештај о раду КЗМ
	Број одржаних манифестација и догађаја за младе	20	25	Извештај о раду КЗМ

Табела 13: Разрада посебних циљева

Посебни циљеви	Показатељ учинка	Почетна вредност у 2025. години	Циљана вредност у 2028. години	Извор провере
Јачање запошљивости младих и развој њиховог предузетничког потенцијала	Број младих који су похађали обуке за унапређења пословних знања и вештина	60	80	Извештај о раду КЗМ Извештај НСЗ
	Број организованих обука, радионица, радних пракси	10	15	Извештај о раду КЗМ Извештај НСЗ
Јачање свести младих о здравом начину живота, безбедној култури и менталном здрављу	Број младих који су похађали едукативне програме	200	400	Извештај о раду КЗМ
	Број реализованих едукативних програма	15	20	Извештај о раду КЗМ
Оснаживање волонтерског духа уз повећање информисаности младих	Број подржаних организација које се баве младима и парламентом средњих школа	21	25	Извештај о раду КЗМ
	Број младих који су волонтирали у току једне године	100	130	Извештај о раду КЗМ

1. МЕРЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРИОРИТЕТНОГ ЦИЉА

Повећање самосталности у раду Канцеларије за младе Града Лесковца и обезбеђивање адекватног простора за рад омладинских организација

Ова мера јача институционални капацитет Канцеларије за младе чинећи је ефикаснијом у координацији омладинске политике. Истовремено, обезбеђивањем адекватног простора омладинским организацијама омогућава се бољи рад и реализација пројеката, што директно доприноси већем ангажману младих у локалној заједници.

Промоција остварених резултата младих

Мера има за циљ видљивост успеха младих кроз медије, догађаје и кампање. То мотивише друге младе да се ангажују и показује заједници вредност њиховог доприноса, чиме се јача позитиван имиџ младих у Лесковцу.

Подизање свести о значају активног учешћа младих у друштву међу свим члановима локалне заједнице

Ова мера ради на едукацији одраслих, родитеља, послодаваца и институција о важности укључивања младих у доношење одлука. Кампањама и радионицама гради се шира подршка омладинској политици и смањују предрасуде према младима.

Стварање једнаких услова за социјалну инклузију младих ОСИ

Фокус је на младима из осетљивих група (са инвалидитетом, мањине, сиромаштво). Мера обезбеђује јед-

нак приступ програмима, просторима и услугама, чиме се промовише инклузија и смањује дискриминација.

Развој јавних политика за младе

Мера подразумева систематско креирање и унапређење локалних политика заснованих на потребама младих (из анкета). То укључује стратегије, акционе планове и механизме праћења, ради одрживог побољшања положаја младих.

Превенција ризичних понашања и вршњачког насиља међу младима

Кроз едукације, радионице и кампање млади се информишу о ризицима (зависности, насиље, дигитално насиље). Циљ је смањење ризичних понашања и промоција здравих и безбедних избора.

Омладинско признање Града Лесковца

Годишње награђивање истакнутих младих у различитим областима (активизам, волонтеризам, уметност, спорт). То мотивише младе и јавно препознаје њихов допринос заједници.

Развој дијалога младих са доносиоцима одлука

Мера успоставља редовне сусрете, форуме и савете где млади директно комуницирају са локалним властима. То повећава њихов утицај на одлуке које их се тичу (тренутно слабо оцењено у анкетама).

Мапирање организација за младе и њихових потреба

Систематско прикупљање података о омладинским удружењима, НВО и неформалним групама. На основу тога се планира подршка, ресурси и сарадња, чиме се јача омладински сектор.

Награђивање најуспешнијих младих са територије града Лесковца

Слично признању, али са ширим критеријумима – награђују се таленти, иноватори, волонтери и активисти. То подстиче амбицију и задржавање талентованих младих у граду.

Подстицање активизма и волонтеризма младих

Директно решава низак ниво волонтеризма (само 27%). Кроз кампање, обуке и акције млади се мотивишу да се укључе у решавање локалних проблема.

Омладинска картица

Наставком овог програма, повећава се доступност садржаја младима и подстиче њихово активно учешће.

Неформално образовање за све младе (бесплатни курсеви и радионице)

Бесплатне радионице, обуке и курсеви за младе

(језици, предузетништво, комуникација, информатика) решавају недостатак неформалног образовања и повећавају конкурентност младих, а све то у циљу стицања знања и вештина, квалитетнијег провођења слободног времена, развоја личних потенцијала и активно учешће у друштву.

Умрежавање младих привредника

Наставак са овом праксом у циљу повезивања младих предузетника, стартапера и бизнисмена. То подстиче размену искустава, сарадњу и развој локалне економије.

Омладински центар

Формирање Омладинског центра омогућава програме, радионице, дружење и подршку младима, чиме се решава недостатак квалитетних простора за активности младих.

Сервиси за младе – Волонтерски центар, Инфо центар, Каријерни центар

Интегрисани сервиси који пружају информације, каријерно саветовање и подршку волонтеризму. То директно повећава информисаност и ангажовање младих у свим областима.

2. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ОПЦИЈА ЗА ПОСТИЗАЊЕ ПОСЕБНИХ ЦИЉЕВА

За остваривање посебног циља **1.1 – Јачање запошљивости младих и развој њиховог предузетничког потенцијала** – разматране су следеће опције:

- **Status quo:** Наставак програма НСЗ (Гаранција за младе, Моја прва плата) има позитивне ефекте, али је недовољан због ниске мотивације младих за пријављивање и недостатка информисања од стране Канцеларије за младе.
- **Опција 1:** Развој обука за предузетничке, дигиталне и комуникацијске вештине те финансијску писменост, уз координацију релевантних институција.
- **Опција 2:** Организација сајмова запошљавања за директан контакт младих са послодавцима.
- **Опција 3:** Посебна подршка осетљивим групама младих у запошљавању и samozapoшљавању, уз идентификацију корисника и изградњу поверења.

Критеријуми рангирања: ниво остварења циља, утицај на буџет, усклађеност са стратешким документима, друштвени и управљачки ефекат.

Закључак анализе: Најефикасније је комбиновати опције 1, 2 и 3, док се status quo одбацује као

неодржив.

За остваривање посебног циља **1.2 – Јачање све-сти младих о здравом начину живота, безбедно-сној култури и менталном здрављу** – анализирани су следеће опције:

- **Status quo:** Наставак спорадичних активности без системског планирања и праћења, што није довољно ефикасно с обзиром на раст пријављених случајева насиља и јасну потребу за едукацијом и информисањем младих.
- **Опција 1:** Кампања о здравим животним навикама (рекреација, исхрана, телесни и духовни развој) путем друштвених мрежа, медија, видео-садржаја и креативних програма.
- **Опција 2:** Активности за ментално здравље, превенцију зависности и полно преносивих болести кроз трибине, предавања и саветовања, са акцентом на штетност алкохола, дрога, пушења и клађења.
- **Опција 3:** Образовни програми о безбедности, спречавању насиља и безбедном коришћењу интернета и друштвених мрежа.

Критеријуми рангирања: ниво остварења циља, утицај на буџет, усклађеност са стратешким документима, друштвени и управљачки ефекат.

Закључак: Циљ се постиже комбинацијом опција 1, 2 и 3, због високог друштвеног ефекта, ниске цене и могућности реализације постојећим капацитетима.

За остваривање посебног циља **1.3 – оснаживање волонтерског духа уз повећање информисаности младих** – анализирани су следеће опције:

- **Status quo:** Наставак постојеће праксе са спорадичним волонтерским акцијама и ограниченим каналима информисања, што није довољно ефикасно с обзиром на низак ниво волонтеризма (само 27% младих икада волонтирало) и високу стопу недостатка информација (47% неволонтера).
- **Опција 1:** Кампање за промоцију волонтеризма путем друштвених мрежа, локалних медија и школских канала, са акцентом на мотивације (стицање искуства, упознавање људи, допринос заједници) и лак приступ информацијама о акцијама.
- **Опција 2:** Организација радионица и обука о волонтеризму и активизма, укључујући практичне примере у приоритетним областима (хуманитарни рад 35%, образовање 18%, социјална инклузија 17%), уз сарадњу са удружењима и

школама.

Опција 3: Развој платформе или апликације за волонтерске могућности и партиципацију, са фокусом на лако пријављивање, праћење акција и признања за волонтере, уз посебну пажњу на осетљиве групе младих.

Критеријуми рангирања: ниво остварења циља, утицај на буџет, усклађеност са стратешким документима, друштвени и управљачки ефекат.

Закључак: Циљ се постиже комбинацијом опција 1, 2 и 3, због високог потенцијала за повећање информисаности и мотивације, ниске до умерене цене и могућности реализације постојећим капацитетима Канцеларије за младе и партнера.

3. МЕРЕ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПОСЕБНИХ ЦИЉЕВА И АНАЛИЗА ЕФЕКТА МЕРА

3.1. ПОСЕБАН ЦИЉ: Јачање запошљивости младих и развој њиховог предузетничког потенцијала

Узимајући у обзир економску нестабилност и њене негативне последице по омладинску политику, посебан приоритет је подршка младима за лакши приступ тржишту рада кроз мере запошљавања и самозапошљавања. Остварење овог циља смањује незапосленост младих, јача њихов друштвени положај, подстиче иновативност и предузетнички дух.

Мера 3.1.1. Развој програма и обука за стицање њихових вештина и знања

Реализација мере директно унапређује конкурентност младих на тржишту рада кроз развој вештина, подстичући их на покретање сопствених послова и стицање финансијске независности. Успех зависи од добре организације, координације и сарадње локалних актера.

Показатељ резултата: Број младих који су годишње учествовали у програмима и обукама.

Финансијски ефекат: Потребна су додатна средства из годишњег буџета града, у складу са расположивим могућностима.

Друштвени ефекат: Мера позитивно утиче на младе, чинећи их конкурентнијим, подстиче предузетништво, локални економски развој, отварање нових радних места и побољшање квалитета живота.

Управљачки ефекат: Постојећи капацитети су

довољни, али је неопходна синхронизована сарадња носиоца мере и партнера.

Ризици: Недостатак финансијских средстава и погоршање ситуације на тржишту рада због унутрашњих и спољних фактора.

Мера 3.1.2. Организација сајмова запошљавања

Неопходна је стална сарадња Канцеларије за младе и локалних институција са привредним субјектима ради правовремене размене информација о слободним радним местима и потребним кадровима. То омогућава директан контакт младих са потенцијалним послодавцима и ефикасније коришћење мера НСЗ.

Активности укључују: проналажење простора, промоцију догађаја (медији, друштвене мреже), анимирање учесника и прикупљање података о слободним позицијама.

Показатељи резултата: Број одржаних сајмова запошљавања годишње и број младих учесника.

Финансијски ефекат: Реализација не захтева додатна финансијска средства.

Друштвени ефекат: Мера пружа младима прилику за упознавање са тржиштем рада, директну комуникацију са послодавцима и стицање искуства у пословним разговорима, без обзира на исход запошљавања.

Управљачки ефекат: Постојећи капацитети су довољни, али је потребна синхронизована сарадња носиоца мере, партнера и представника послодавца.

Ризици: Незаинтересованост послодавца за учешће и недостатак одговорне размене информација, што може довести до неуспеха догађаја.

Мера 3.1.3. Подршка младима из осетљивих друштвених група у запошљавању и самозапошљавању

Мера је усмерена на подршку младим женама, младима из осетљивих група и младим породицама са децом кроз програме запошљавања и самозапошљавања. Носилац је Канцеларија за младе, а партнери Центар за социјални рад и Национална служба за запошљавање.

Активности обухватају евидентирање младих, креирање програма обука и израду плана спровођења, са фокусом на стицање вештина (комуникација, дигитална писменост, израда CV-а, страни језици итд.).

Показатељ резултата: Удео младих из осетљивих категорија који су учествовали у обукама и курсевима у односу на укупан број евидентираних.

Финансијски ефекат: Средства се обезбеђују из буџета града.

Друштвени ефекат: Побољшава перспективе запошљавања осетљивих група, позитивно утиче на њихове породице и локалну привреду, повећава мотивацију и квалитет живота младих.

Управљачки ефекат: Неопходна је координисана сарадња свих учесника у реализацији.

Ризик: Могућност да Канцеларија за младе не добије средства на конкурс Министарства туризма и омладине.

3.2. ПОСЕБАН ЦИЉ: Јачање свести младих о здравом начину живота, безбедној култури и менталном здрављу

Здравље и безбедност младих кључни су за активан и квалитетан живот. Циљ је усвајање здравих навика – правилне исхране, редовне физичке активности и избегавања штетних понашања (пушење, алкохол, дроге, коцкање). Посебан акценат је на промоцији безбедног репродуктивног понашања ради спречавања нежељених трудноћа и полно преносивих болести. Мере за ментално здравље усмерене су на превазилажење стреса, анксиозности и депресије, уз обезбеђивање лакшег приступа правовременој здравственој помоћи.

Мера 3.2.1. Промоција здравих животињских навика кроз едукацију и активности

Мера обухвата информисање, едукацију и укључивање младих у програме који подстичу рекреацију, правилну исхрану, менталну стабилност, одговорно понашање, креативност и развој хобија. Кампања се реализује преко друштвених мрежа и локалних медија, са циљем да млади схвате да је здравље (физичко и ментално) основ квалитетног живота.

Показатељ резултата: Број реализованих догађаја, радионица и предавања.

Финансијски ефекат: Средства се обезбеђују из градског буџета.

Друштвени ефекат: Повећава усвајање здравих навика, свест о ризицима, менталну отпорност и интеграцију у заједницу, са позитивним утицајем на квалитет живота младих и њихових породица.

Управљачки ефекат: Реализује се постојећим ка-

пацитетима Канцеларије за младе, уз подршку Дома здравља, спортских организација и стручњака.

Ризик: Недовољна заинтересованост младих за учешће у активностима.

Мера 3.2.2. Превенција ризичној понашања и промоција менталној и репродуктивној здравља

Мера утиче на смањење ризичног понашања младих кроз трибине, предавања и едукативне програме о полно преносивим болестима, репродуктивном здрављу, зависностима (друштвене мреже, игрице, коцкање) и штетним навикама. Успех зависи од сарадње институција, удружења и стручњака.

Показатељи резултата: Број одржаних саветовања у Саветовалишту за младе и Канцеларији за младе, број организованих догађаја и број учесника младих.

Финансијски ефекат: Средства из градског буџета и донатора.

Друштвени ефекат: Побољшање менталног стања младих, квалитетнији живот у будућности, смањење кривичних дела, насиља и несрећа повезаних са алкохолом и дрогама.

Управљачки ефекат: Реализује Канцеларија за младе уз подршку Тима за ментално здравље младих града, Центра за социјални рад града, здравствених установа, школа и удружења.

Ризик: Недостатак финансијских и стручних ресурса за редовну реализацију.

Мера 3.2.3. Превенција насиља и промоција дигиталне безбедности

Мера има за циљ смањење насилничког понашања међу младима и подизање свести о последицама, као и одговорније коришћење интернета и друштвених мрежа ради спречавања дигиталног насиља и злоупотреба. Реализује се кроз радионице о ненасилној комуникацији и решавању конфликта, те кампање о дигиталној безбедности, уз сарадњу школа, полиције и Центра за социјални рад.

Показатељи резултата: Број младих учесника у догађајима; смањење пријављених случајева насиља; најмање 10 медијских садржаја годишње (видео-спотови, постови, плакати) о позитивним моделима понашања и дигиталној безбедности.

Финансијски ефекат: Средства из градског буџета.

Друштвени ефекат: Смањење насилничког понашања и позитиван утицај на безбедност и добробит младих.

Управљачки ефекат: Град поседује потребне стручне капацитете за реализацију.

Ризик: Недостатак финансијских средстава и слабо интересовање младих.

3.3. ПОСЕБАН ЦИЉ: Оснаживање волонтерског духа уз повећање информисаности младих

Јачање капацитета институција које се баве омладинском политиком и њихове међусобне сарадње представља предуслов за побољшање стања у области. Подизање квалитета рада и стручности ангажованих лица, успостављање волонтерског сервиса као и умрежавања надлежних институција и појединаца ради реализације културних и других догађаја, значајно доприносе изградњи здравог и одрживог система.

Мера 3.3.1. Кампања за промоцију волонтеризма и информисање младих

Мера подразумева континуирану кампању преко друштвених мрежа, локалних медија и школских канала, са циљем да се млади правовремено информишу о волонтерским могућностима и мотивишу за учешће (истичући бенефите: стицање искуства, упознавање људи, допринос заједници).

Показатељи резултата: Процент младих упознатих са волонтерским акцијама; број младих који су се информисали преко званичних канала у последњих 12 месеци.

Финансијски ефекат: Минимална средства из градског буџета (углавном за оглашавање).

Друштвени ефекат: Повећава информисаност и мотивацију, директно доприноси већем броју волонтера и осећају припадности заједници.

Управљачки ефекат: Реализује Канцеларија за младе уз сарадњу са школама и удружењима.

Ризик: Слаба видљивост садржаја на друштвеним мрежама због алгоритама.

Мера 3.3.2. Организација радионица и волонтерских акција у приоријетним областима

Мера укључује редовне радионице о волонтеризму и практичне акције (хуманитарне, еколошке, образовне, социјална инклузија), уз сарадњу са удружењима, школама и НВО, са посебним позивом осетљивим групама.

Показатељи резултата: Број одржаних радионица/акција годишње; број младих учесника; проценат младих који су икада волонтирали.

Финансијски ефекат: Умерена средства из буџета града и донатора.

Друштвени ефекат: Директно оснажује волонтерски дух кроз практично искуство, повећава ангажовање и доприноси решавању локалних проблема.

Управљачки ефекат: Канцеларија за младе као носилац, уз партнерство са удружењима и школама.

Ризик: Недовољна заинтересованост младих или недостатак партнера за организовање акција.

VII МЕХАНИЗАМ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ МЕРА И НАЧИН ИЗВЕШТАВАЊА О РЕЗУЛТАТИМА СПРОВОЂЕЊА ПРОГРАМА

Програм се усваја за период од 2026. до 2028. године. Мере предвиђене овим програмом биће реализоване у складу са динамиком утврђеном Акционим планом. Спровођењем Програма управљаће Координационо тело за спровођење Програма, које ће бити састављено од представника организација ЈЛС надлежних за предметну област, представника Канцеларије за младе, представника других институција одговорних за спровођење утврђених мера и активности, као и представника удружења младих/за младе. Административну, техничку и стручну подршку раду Координационог тела, пружаће Канцеларија за младе. Координационо тело ће највише два пута годишње одржавати седнице, на којима ће бити представљен кратак извештај о спроведеним мерама и активностима из Програма, као и о проблемима који су препознати у спровођењу појединих мера и активности. Канцеларија за младе ће једном годишње, Савету за младе Града Лесковца подносити на усвајање годишњи извештај о спровођењу Акционог плана у року од 120 дана по истеку сваке календарске године.

VIII ИНФОРМАЦИЈЕ О РЕЗУЛТАТИМА КОНСУЛТАТИВНОГ ПРОЦЕСА

У процесу израде овог документа, у складу са чланом 32. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18), спроведене су консултације са циљним групама и заинтересованим странама, са циљем да се прикупе неопходни подаци и информације о тренутном стању у области. Консултације су спроведене коришћењем две методе: прикупљањем писаних коментара и реализацијом анкете о анализи и потребама младих. Радна група за израду Програма за унапређење по-

ложаја младих града Лесковца за период 2026–2028. године упутила је Јавни позив за подношење пријава за учешће представника удружења младих, удружења за младе, ученичких и студентских парламената, неформалних група младих, као и установа са територије Града Лесковца у изради Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. године. Јавни позив је трајао од 26. новембра до 2. децембра 2025. године⁷. Рад у радним тимовима - децембар 2025. године, на основу Одлуке о приступању изради Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. године. Чланом 2. наведене одлуке образована је Радна група за израду Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. године. Радна група организовала је рад у 5 радних тимова, а сваки тим имао је представнике релевантних институција и организација. Представници институција, удружења младих, удружења за младе, ученичких и студентских парламената, установа са територије Града Лесковца учествовали су у раду следећих радних тимова: Образовање и доступни програми; Простори за младе; Активизам и волонтеризам; Запошљавање и мобилност младих; Здравље и благостање. Чланови радних тимова активно су учествовали у раду, путем дискусије утврђивали су приоритетне проблеме, циљеве, конкретне мере и активности за сваку од области. Одржано је укупно 7 састанака радних тимова. Анализа добијених података и закључака са радних тимова – Радна група за израду Програма за унапређење положаја младих града Лесковца за период 2026–2028. је на основу рада радних тимова комплетирала документ, направила нацрт Програма и Акционог плана за његово спровођење и заказао јавну расправу.

IX ОБЈАВЉИВАЊЕ

Програм за унапређења положаја младих Града Лесковца 2026 - 2028. ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику града Лесковца".

Број: 060-11/26-I

У Лесковцу, 4. марта 2026. године

СКУПШТИНА ГРАДА ЛЕСКОВЦА

ПРЕДСЕДНИК
Александар Ђуровић

⁷ Обавештење о почетку израде документа